

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Po zagrebških dnevih

Hrvati in Slovenci, ki so se bili te dni zbrali v Zagrebu, da izpričajo svojo katoliško vero, so se vrnili poživljeni in okrepljeni v svoje domove. Kdor je videl množice v evharističnem sprevodu, radostno vtopljene v molitev brezmejnega čiščenja, ta je občutil, da je ta vera pristna in globoka, da je neposreden izraz duševnega razpoloženja našega ljudstva. To je narod, kakršen je v resnici, ko se skozi čad njegovih slabosti in zlih nagnjenj v prazničnem sijju zasveti njegova lepa duša. V tem oziru so take verske manifestacije, kakor so evharistični kongresi, med drugim tudi mogočna izpoved temeljne katoliške resnice, da je po izvirnem grehu in njegovih posledicah naša narava v svoji bistvenosti dobroti samó ranjena, nikakor pa ne uničena.

Iz tega je vedno sledil in sledi še danes tisti optimizem, ki je še vsakega pravega katolika in vsak katoliški narod obvaroval pred topo neaktivnostjo spričo fatalnega poteka zgodovinskih dogodkov in usodne teže okoliščin, v katerih se mnogokrat brez lastne krivde in volje nahajamo. Dočim se v takih slučajih človek brez vere v neizogibno končno uveljavljenje Dobrega slepo uda v brezmišelnost, ki nas drug drugega veže med seboj nad brezdomno ničac, — pa katoličan kljub največji ponižnosti pred nedoumljivimi ukrepi Boga krepko stoji v borbi za uresničenje njegovega zamisla na zemlji. Zato nobena zla usoda katolika ne more streti in ga še tako neugodne okoliščine ne morejo odvrtiti od pogumnega prizadevanja za zmago resnice nad zmojo, pravice nad krivico, ljubezni nad sovraštvom in sebičnostjo. In dočim vidimo modernega človeka, kako se je, čim bolj je izgubil vero v kakršenkoli idealni pomen in namen bitja sploh, tem bolj vrgel v mrzlično delavnost na vseh področjih, ne da bi ji vedel drugega smotra kakor svoje minljivo blagostanje na zemlji — išče katoličan vsaki svoji aktivnosti bodisi v družini bodisi v narodu in državi utemeljitve v religioznem etosu, pospešujoč vse, kar je dobro, kar božjemu zakonu odgovarja, kar v končnem rezultatu in soglasju večnemu blagru duše služi; odklanjajoč vse, kar božji volji nasprotuje in odrešenje človeka in narodnega občestva preprečuje.

Iz tega optimizma katoliške miselnosti izvira čustvo iskrene radosti, ki duše vernika ne zapusti tudi ne v časih najhujših preizkušenj in trpljenja. Ena v vitalnem smislu najbolj strastnih, kakor iz same zemlje, mesa in krvi zgnetenih pa obenem z najostrejšim intelektom obdarjenih žena našega časa — slavna pisateljica, ki v strašnih borbah svojih junakov in junakinj s slo in divjostjo lasne nature opisuje svoje lastne duševne konflikte — pravi, da za njo katoličanstvo sploh samo notranjo radost pomeni. Vsak, ki je vero svojih mladih let izgubil, pa se zopet do nje preboril nazaj, je to na sebi z vso močjo izkusil. Izven katolicizma ni ne posamezniku ne narodu resničnega veselja duše, bodrosti in vedrosti za tiste sigurnosti, ki se, čakajoč boljših časov, tiho smehljajo ogromnim, časih demoničnim naporom tistih, ki bi radi kraljestvo božje na zemlji podirli.

Ta radost neomajne vere je sijala iz oči tudi udeležencem našega evharističnega kongresa. Vera našega ljudstva je kljub tej ali oni slabosti živa, mu je še vedno najdražja, kar ima; katoliška vera je prava essentia življenja slovenskega in hrvatskega ljudstva! In ker je živa, ker je to ljudstvo tako prepojeno z njo, ker mu pomeni resnično in najvišjo njegovo vrednoto, zato bo, dokler bo katoliški veri ostalo tako zvesto kakor je ostalo dozdaj, vedno živel v trdnem in radostnem prepričanju, da je nad njim Oče, ki ga nikoli ne bo zapustil. Katoliška vera v bridkosti in trpljenju daje pogum in moč prenašanja, v srečnih časih pa čustvo prave mere, da moč in slava človeka ne premotita k krivičnim dejanjem, k samooboževanju in prevzetju.

Katolicizem kot vera v Evharistijo, ki je vsa dar, vsa žrtev in ljubezen, najbolj omogočuje tudi soživljenje v miru in slogi, ki sta naravni družici notranje radosti. Katoliško občestvo je vzor vsakega drugega občestva med ljudmi na zemlji, kjer je treba spraviti v soglasje najrazličnejše naravne darove, zmožnosti in stremjenja posameznih delov, ne da bi se žalila pravica nikogar. Zato je treba naravnost vsegamogočne ljubezni, ogromnih moralnih sil in razumevanja drug drugega, kakor more izvirati iz duše, prežete ljubezni do Boga, Kristusa in njegovega mističnega telesa na zemlji, ki je vse izveličujoče se človeštvo.

Optimizem mišljenja, radost srca in pogum, pa mir in sloga, potrebna medsebojnemu življenju naroda, države, človeštva: to je, kar naj bi vsaka naša katoliška prireditelj, kar naj bi tudi minuli evharistični kongres v Zagrebu okrepil v naših dušah, v naši skupni veliki in lepi jugoslovanski domovini, med vsemi brati enega rodu!

Najveličastnejša evharistična proslavitev

Pripravljani odbor evharističnega kongresa s prevzvišenim gosp. škofom Premusom.

Nedelja, zadnji dan evharističnega kongresa, je bila priča najveličastnejše verske manifestacije, ki se je sploh kdaj izvršila v naši državi. Pričakovanja tudi največjih optimistov so bila daleko nadkriljena. Predvsem je bilo vreme sijajno. Prejšnje dni je dež nekoliko oviral dotok ljudskih množic, ki pa je bil itak v glavnem preračunjen na nedeljo. V soboto popoldan se je zjasnilo. Nekoliko hladen, toda vever in jasen večer je zrl valoviti po mestu deset tisočglave množice, prelivajoče se v pestrih narodnih barvah, očarujoč tučja in domačina s svojo slikovito raznolikostjo in veselimi razpoloženjem.

Večerna iluminacija je bila silno posrečena. Toda le en del ljudstva je šel k počitku. Sicer pa so bile vse cerkve vso noč nabit polne, kjer so pobožni verniki premolili in prepeli pred najsvetejšim vse ure tja do jutra.

Ob prvem jutranjem soju so že pričeli prihajati okoličani v mesto. Spočetka v malih skupinah, nato pa vedno več in več. Okrog osmih je bilo opaziti po vseh glavnih cestah, ki vodijo v Zagreb, dolge procesije vernikov, ki so z banderi in križi hiteli, spremljani od duhovščine, da se poklonijo svojemu evharističnemu Kralju. Splošna sodbda, da je bilo v nedeljo v Zagrebu preko 200.000 vernikov-tujcev, čisto gotovo ni pretirana. Zagreb, tako trdijo, še nikdar ni videl tolikih množic ljudstva, ki je nosil posebno izrazitost in povdarek v dejstvu, da so bile zastopane vse pokrajine, kjer žive katoliški Hrvati. Gotovo je, da je Zagreb ta dan popolnoma izgubil svoj običajni kolorit. Množice kmečkega ljudstva so ga preplavile in valovile ves dan kakor ogromno morje.

Pontifikalna sv. maša na Jelačičevem trgu

Ob osmih je bil velikanski Jelačičev trg dejansko že napolnjen. Odstranili so iz trga vso šaro, ki je sicer značilna za tržišče. Iznad morja stotisočglave množice sta se dvigala le Jelačičev spomenik in pa oder, na katerem je bil pripravljen altar za najsvetejšo daritev. Ves tramvajski promet je bil seveda za par ur

ustavljen, ker so množice, ki niso našle prostora na trgu, ostale globoko po dovodnih ulicah, ki se stekajo proti trgu.

Malo pred 9. uro je prišel celokupen episkopat na tribuno z dr. Bauerjem na čelu. Takoj nato se je pričela sv. maša, ki jo je odslužil papežev delegat, msgr. Pelegrinetti. Tik ob altaru so stali zastopniki oblasti: zastopnik kraljeve vlade minister dr. Srškić in načelnik kat. oddelka dr. Čičić, dalje savski ban dr. Silović, načelnik banske uprave dr. Hadži, rektor zagrebske univerze dr. Belobrk, župan zagrebski dr. Srkulj v krogu občinskih svetnikov, nato pa neštete zastopniki in deputati Zagreba ter raznih katoliških organizacij.

Veliko pozornost so vzbudili Slovenci, ki so kompaktno prikorakali z godbo na čelu.

Sv. maši je ljudstvo prisostvovalo z iskreno pobožnostjo. Kljub temu, da je solnce prav toplo sijalo, se ni zgodil nikak resnejši incident oslabelosti. Videti je bilo, da je to krepko, zdravo kmečko ljudstvo, ki je vajeno solnca in vročine. Med sv. mašo je močan pevski zbor pel mašne pesmi, pri bolj znanih pa je pomagalo vse ljudstvo. Pesem vernega ljudstva je šla preko trga in ulic kakor šumenje morja.

Govor nadškofa dr. Bauerja

Med sv. mašo je imel nadškof dr. Bauer krasen cerkven govor, v katerem je poudaril v glavnem sledeče misli: Sv. Janez je videl v Skrivnem razodetju čudovit prizor, ko se tisoči in tisoči klanjajo božjemu Jagnjetu. Danes zrem pred seboj podobno sliko. Tisoči vernega ljudstva se klanjajo svojemu Bogu, skrivno v presveti Evharistiji. Za nas je to velika skrivnost, ki je ne moremo doumeti s svojim razumom. Nato je nadškof naglašal, da je hrvatsko ljudstvo v krilu najmočnejše organizacije sveta, svete katoliške Cerkve, katoliški Cerkvi in veri se morajo Hrvati zahvaliti, da so skozi 1000 let očuvali in izgradili do tolike višine svojo kulturo. V svojem nadaljnjem govoru je dr. Bauer poudarjal, da bodo Hrvati

tudi v bodoče ostali zvesti svoji veri in verno udani Kralju kraljev, Kristusu v presv. zakramentu. Hočejo, da se v tem pravcu vzgaja tudi mladina, da bo zvesta svojemu Bogu. Evharistija je poročstvo cerkvenega edinstva in daje moč in življenje ne le narodom ampak tudi državam. Poznano je človeško stremljenje, da se zedinijo in združijo z najpopolnejšim, najbolj dovršenim, to je z Bogom. Toda edino sredstvo, da dosežemo ta cilj, je podano od Boga samega, to je sv. Evharistija. Treba je, da se bližamo temu živemu vrelcu nadnaravnega življenja. Rusija nas uči, kako daleč morejo zavesti v propast narod brezvestni voditelji. Zato pa hočemo Hrvati ostati zvesti veri in sveti Evharistiji.

Koncem sv. maše je papežev nuncij podelil papežev blagoslov. S tem je bila dopoldanska svečanost zaključena, a le počasi so se razhajale velike množice ljudstva, da se okrepijo in pripravijo za popoldansko procesijo.

Veličastna procesija

Popoldanska procesija, ki se je pričela okrog 3 pomikati z Jelačičevega trga, je pravičeno preselila vsa pričakovanja. Bila je izvrstno pripravljena in dobro organizirana, kar pri tolikih masah pomenja vse. Živ kordon ljudstva ob obeh straneh cest in trgov, kjer se je procesija pomikala, je bil tako tesno nabit gledalec, da je bilo le težko zapustiti ali izmenjati enkrat pridobljeno mesto. Zagrebčani so skoraj brez izjeme okrasili okna in balkone s preprogrami in rožami. Po večini oken so tudi gorele sveče. Seveda so bila tudi vsa okna ob cestah, kjer se je procesija vršila, nabito zasedena gledalec, ne samo stanovalcev, ampak tudi njihovih znancev in prijateljev, ki so hoteli videti veličastno versko manifestacijo.

Kaj naj rečemo o procesiji sami? Predvsem je moral vsak izmed gledalec — na 150.000 cenijo samo število gledalec — dobiti vtis, da te ogromne mase predvsem kmečkega ljudstva, ki se je v deseterostopih in petnajsterostopih dve dolgi uri neprestano valila mimo, manifestira iz dna svoje duše za svoje versko prepričanje. Tu so bili ljudje, ki so napravili silno dolgo potovanje, ki po dve in tri noči niso spali, a vendar je bilo vse tako vedro in sveže, vse najbolj dostojno in snažno, res vredno velike Evharistične manifestacije. Nikjer ni bilo videti kake utrujenosti ali neurejenosti. Krepko je korakala vrsta za vrsto, glasno pojoč cerkvene pesmi ali pa moleč rožni venec. Zelo je oživel sprevod kakih 60 godb, ki so igrale nabožne melodije.

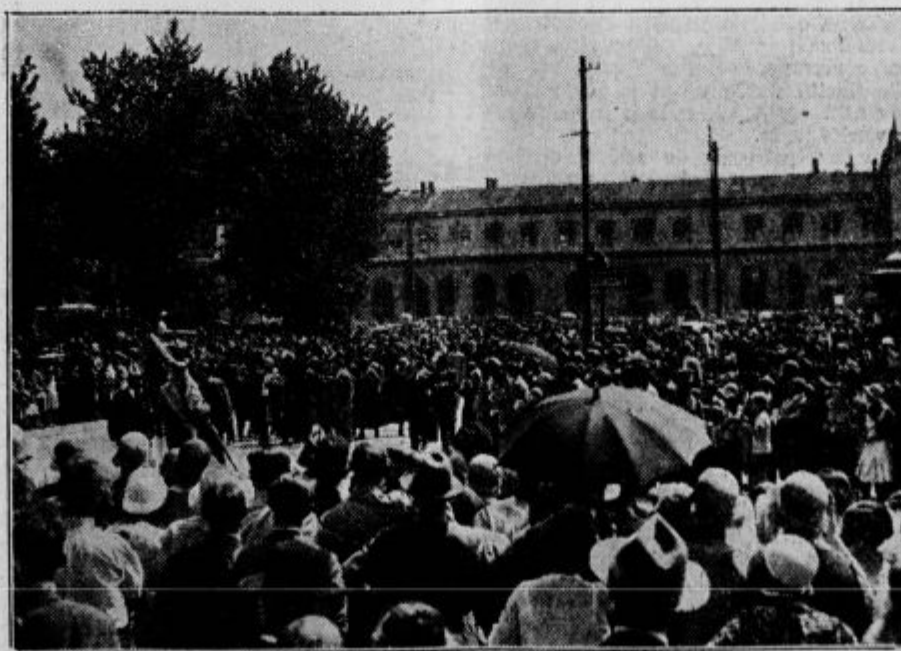
Drugo, kar se je gledalec vsiljevalo samo po sebi, je bil vtis, da gre pri tej procesiji res za najširše plasti tistega naroda, ki je priraščen in zraščan z zemljo in svojo vero, in ki je eno in drugo skozi več kot tisoč let branil proti vsakomur tudi s svojo krvjo, kdor mu jih je hotel odvzeti. Treba je bilo le videti to prebogato pestrost ljudskih noš, iz katerih govori posebnost in značaj pokrajin, ki so jih zastopali, oni iz Bačke in Baranje, Slavonije, Zagorja, Like, Bosne, Dalmacije, z otokov. Vmes pa kot sopek lepa slovenska narodna noša, ki je naravno vzbujala največje zanimanje, kakor sploh oni del, kjer so v sprevodu korakali Slovenci, ljubljanska in mariborska škofija skupaj.

Zelo toplo so bili pozdravljeni Čehi, ki so korakali na čelu sprevoda z mnogimi pestrimi narodnimi nošami. Pred Najsvetejšim so korakali škofje in višja duhovščina, potem deklice, ki so trosile rože. Pod bogatim, težkim baldahinom je nosil Najsvetejši papežev odposlanec msgr. Pelegrinetti. Takoj za nehom pa predstavniki oblasti: pravosodni minister dr. Srškić, ban dr. Silović, načelnik banske uprave dr. Hadži, armadni poveljnik general Matić, poveljnik mesta, divizijski general Daskalović in generala Dokić in Stojčić z velikim štabom častništva. V procesiji je bil nadvse častno zastopan zagrebski občinski svet z gosp. županom dr. Srkuljem in mestno zastavo. Prav tako je bil v sprevodu zbor vseučiliških profesorjev z rektorjem dr. Belobrkom. Ni potreba posebej omenjati, da je bil zlasti Zagreb najštevilnejše zastopan po nešteti delegacijah, od katerih je posebno pozornost po svojem številu vzbudilo zastopstvo zagrebskih gospa, ognjegascev in huzarjev v krasni noši. Okrog 6 se je v največjem redu dovršil sprevod na Jelačičevem trgu, ki je bil topot še bolj natlačen ljudstva kot dopoldne. Ko je stopil na oder nadškof dr. Bauer in msgr. Pelegrinetti, je nastalo navdušeno ploskanje množice.

Posvetitev Hrvatov presv. evharistiji

Po dovršeni procesiji, ko so se množice ljudstva razile po velikem Jelačičevem trgu, je nadškof dr. Ante Bauer kleče pred Najsvetejšim opravil naslednjo posvetilno molitev, katero je za njim ponavljalo vse ljudstvo:

Evharistijsko Sree Isusovo, Sree Boga-čovjeka, Spasitelja svijeta i Kralja nad svim vladarima! Hrvatski Tvoj od priznaje, da je od Tvoje dobrote primio lijepu svoju domovinu, da se u njoj

Ogromna množica ljudstva pozdravlja navdušeno in prisrčno dole goste.

slobodan razvijati Tebi na slavu i da postigne svoj prvi spas. — Dar je ljubavi Tvoje, što si ga među prvim narodima Evrope pozvao u svetu katoličku Crkvu, što si ga začuvao od krivovjersstva i jačao, te je bio kroz stoljeća predzidje kršćanstva. Tvojoj nauci zahvaljuje svu prosvjetu svoju, Tvojim zapovijedima svoje poštenje i napredak.

Priznajući ti mi se klanjam Tvoj Božanskoj mudrosti, moći i ljubavi, kojom vladaš hrvatskim narodom iz presvetoga Sakramenta.

Znamo ipak, o Božansko Srce, da smo Te toliko puta ranili prestupajući zakon Tvoj, osobito grdnom psovkom i kletvom, pa smo zato osjetili težinu desnice Tvoje. Mi sad kao narod želimo grijehe svoje i moleći Te za oprostjenje, svečano izjavljujemo, da ćeš Ti od sada vladati zakonom svojim u sreima našim, jezikom našim, obiteljima našim, gospodarstvom i društvima našim, u javnom i državnom životu našem.

Tebi se evo danas s nama sav hrvatski rod

Idejen pomen evharističnega kongresa

Zagreb, 18. avg. B. Evharistični kongres u Zagrebu spada među najveće manifestacije katolicizma u Jugoslaviji. Ne samo po številu udeležencev, ali po odličnosti prirediteljev in sodelavcev, ali po znanjih svečanostih, ki so presežale vsa pričakovanja, ampak osobito radi tega, ker je mnogo ideja razčistilo, ker je definiral vlogo svete Evharistije in z njo katoliške vere na vseh poljih, kjerkoli se udeležuje človeški razum, in človeška volja, ker je z eno besedo dal edinstven idejni program, katerega se bodo katoličani v Jugoslaviji držali pri delu za svoje lastno posvečevanje kakor tudi pri kulturnem delu, ki je namenjen posvečevanju jugoslovanskega katoliškega ljudstva. Zagrebski evharistični kongres bo za bodoča leta

zakladnica,

kamor bomo hodili ne samo oživljati spomine na veličastne dneve, ko se je jugoslovansko katoliško ljudstvo klanjalo presv. Evharistiji, ampak zajemat ideologijo našega pokreta in apostolskega duha za notranje utrjenje naše verskega življenja.

Sprehod, če smem tako nazvati impozantna zborovanja, med kongresnimi govorniki prireditelji, kje so nastopili najodličnejši predstavniki našega katoliškega gibanja na vseh poljih, kjer se udeležuje sila katolicizma, kjer so se podajale v konciznih, jasnih, umstveno izbrušenih konferencah direktive za vsakega posameznika, ki hoče dejansko biti apostol katoliških nauk v Jugoslaviji, nudi še trajnejše vtise kot pester slike poslušnih svečanosti, katerih se je udeležilo na stotisoče našega vernega ljudstva.

Že pozdravni govor

zagrebskega nadškofa in predsednika jugoslovanskega episkopata

dr. Ante Bauerja,

s katerim je sprejel na kolodvoru apostolskega delegata nuncija Pellegrinetti, je program, ki bi si ga morali nabiti na steno svojih domov vsi verni in samozavestni katoličani. Kaj bi bili črnogledi, kaj bi bili pesimisti, ko pa povsod prebiva naš dragi Odrašenik, ko skozi 19 sto let še kliče in vabi neprestano: »Pridite k meni vsi, ki ste obteženi.« Kaj bomo povešali glave, »ko je pa On naš kralj vsega, in tudi kralj naših duš in naših teles, kateremu se klanja vse, najvišja oblast in najskromnejši vernik.« To dolžnost »sprejemamo mi katoličani Jugoslavije nase, zase in za bodoče robove naše, in mi hočemo pokazati, da smo pripravljeni delati na to, da bodo Kristus in Njegova načela postala osnova našega javnega in zasebnega življenja v Jugoslaviji.«

Naš idejni program,

v predstojajočih besedah tako nazorno in tako neizprosno in brezkompromisno orisan, se je v poteku zborovanja, ki so se med kongresom vršila, razčistilo, razčistilo v detalje in apliciral na posamezna polja katoliškega udejstvovanja.

Slika iz zagrebskega evharističnega kongresa

I.

Zagrebski glavni kolodvor se zdi, kakor velikanjski magnet: s severa in juga, vzhoda in zahoda vleče nase na desetine vlakov. Ogromne množice ljudstva se izlivajo iz vagonov, polnijo peron in se gnetejo k izhodu. Tisočglave množice hite, da pridejo čimprej do cilja, da se pridružijo že došlim množicam in z njimi vred počaste Evharističnega Kralja.

Vse poti vodijo preko Jelačićevega trga do zagrebske veličastne katedrale. Kaptol zbira okrog sebe vernike iz vseh krajev prelepe naše domovine. Vsa Hrvatska je tu zbrana in tudi Slovenija je poslala časno zastopstvo. Ideja Evharističnega Kralja je združila žuljavega Primorca in Dalmatinca, mrkega Ličana z veselimi prepevajočim Zagorcem. Tihi, v širne slavenske daljave atremiči sin Slavonije je podal roko vedremu Medimurcu. Kralj kraljev je združil na rodni zemlji daljnega, preko velike luže bivajočega ameriškega brata z bratom gradiškimskim Hrvatim iz Burgenlanda.

Pestre množice polnijo vse glavne zagrebske ulice. Vedno več in več jih je. Prihajajo v lepih povorkah z zastavami belec se od belih rut in belih kril. Vmes naletijo na stotine rdečih Hrvatice od Odra in Stare ter Nove Bistrice. Rdeče rutice in rdečerožasti predpasniki vzbujajo pozornost gledalcev.

Sumenje in vrvenje narašča. Sredi hupanja drvečih avtomobilov, sredi nervoznega zvonjenja tramvaja in splošnega diranja, se ti zdi, da stojiš v velikem vrvežu valemasa...

Zvečer zapoje vsi zagrebski zvonovi. Iz močnega božjega hrama na Kaptolu se zarzujejo glasovi zvona z onimi od sv. Marka, sv. Blaža, sv. Marije, Bl. Krizina, Sreca Jezusovega in sv. Vincencija. Tudi zvonovi male unijske cerkvice sv. Cirila in Meloda na Gornjem gradu ne zaojastajo. Množice, odhajajoča na svoja ležišča, se odkrivajo in glasno molijo: Ave Marija!

posvečuje kao svome Kralju i Tebi izruča sebe i sve svoje. U Tebe, koji si istina, put i život stavljamo svu nadu svoju, uvjereni, da će nas istina vjere osloboditi, put zapovijedi Tvojih mir nam povratiti, snaga nas života Tvoega evharistijskoga preporoditi.

Molimo Te dakle, o Božanski Kralju naš, da žarkom ljubavi Srca svoga razariš srca naša te Ti ostanemo vjerni u svetlo rimokatoličkoj Crkvi. Ti nas vodi i blagoslovi, da izvršimo narodnu zadaću svoju, koju nam ljubeznom Providnošću namjenjuješ, da preko nas Ti zavladaš u sreima ostale slavenske braće naše te se svi u Tebi radujemo u sretnoj vremenitoj i vječnoj domovini. Amen.

Poslije toga podijeljen je nadbiskupski blagoslov narodu i zatim je svećenstvo otpratililo presveto otajstvo u prvostolnu crkvu, dok je ona ogromna masa svijeta zapjevala himnu, i poslije toga počela se u miru razilaziti.

Tako je že v petek, 15. avgusta, po nadvse ganljivem skupnem obhajilu malih otročičkov, ki predstavljao novo naraščajočo generacijo, ona, ki prihaja in ki bo v verskem pogledu, upajmo, močnejša od nas in močnejša v čednostih. Dr. Premuš, zagrebski pomožni škof, v pozdravnem govoru, ki ga je naslovil na vse udeležence v prekrasni, tradiciji polni dvorani Hrvatskega Zbora, šel v razvijanju programa dalje, ko je rekel, da je Evharistični kongres mobilizacija jugoslovanskih katoličanov — za vojsko ljubezni, s katero bodo obdajali Kristusa in njegove nauke in s katero bodo delali za posvetitev svojih in svojega bližnjega duš: »Mi hočemo, da naša sveta katoliška Cerkev vrši v naši prelepi Jugoslaviji svojo vpričo vlogo, mi hočemo moliti za to, moliti tudi na našega vladarja, da mu božji Odrašenik da potrebno močrost in moč, da bi mogel srečno vladati nad svojimi

Na pozdravnem sestanku je izstopil kot najmarkantnejša osebnost iz tujine francoski državni poslanec duhovnik Bergey,

ki je od svoje strani tako sečno in tako dopolnilno definiral idejno nalogo Evharističnega kongresa: »Med današnjim intelektualnim svetom vlada kaos, red in revolucija, katolicizem in boljševizem sta v neizprosni borbi. Katoliška Cerkev vstaja v tej gigantični vojski kot rešiteljica reda, kot ona stena, ob kateri se krhajo vsi človečanstvu nevarni razkrajalni poskusi.« Evharistični kongres ima torej v Jugoslaviji namen zbrati skupaj vse one, ki hočejo braniti jugoslovansko domovino pred kvarnimi tujerodnimi vplivi.

Dvigati katoliško zavest, odgnati vso mlačnost, zbuditi v katoliških dušah energije nadnaravnih milosti, ožviti, kar je v naših dušah najlepše, vse pa postaviti na razpolago apostolstvu katoliške Cerkve.

Polagoma je kongres začel prehajati v

detaljno diskusijo

programa, ki ga je prvi dan začrtal metropolit Hrvatske. Sedaj so sledili govori za govorom, eden lepši od drugega, vsak potreben, vsak objemajoč eno polje javnega življenja, kjer se naj unese vpliv svete Evharistije.

Dr. Bosanac, rektor višje pedagoške šole, recimo je našel za našo državo najvažnejše vprašanje, kjer ni dovoljen nikak kompromis, namreč o potrebi verskega pouka v šolah.

»To je aksiom vsake pedagogije, najsi bo tako ali tako orijentirana. Naša mladina se mora vzgajati v moralnem duhu. Brez morale ne more biti sreče, ne osebnost ne kolektivna.« Ko je citiral francoskega pisatelja Viktor Hugo-a: »Zemlja ne more propasti, dokler stojijo na njej katedrale, božji hrami. To so naše muze, to so naše matere. Kadar se bo vera izgubila, izgubila se bo lepota. Iz visokih zvonikov dol nam zvonijo naši upi,« je vsa dvorana vstala in zdelo se je, kot da je šel preko

II.

Velika je dvorana Zagrebskega Zbora, a veliko premajhna, da zamore spraviti vase skoraj stotisočglavo množico, da bi mogla iz oči v oči gledati in poslušati govore velmož o sv. Evharistiji, o Onem, ki je tako mal in ubog, da pride prebivat v srce ubogega človeškega črvička, a vendar vsemogočen Kralj kraljev. Vseposvods se zaustavljajo množice. Na več mestih zunaj in po večjih zagrebskih ulicah stoji megafoni, ki prenašajo glas govornikov. Okrog megafonov stoji ljudje in poslušajo, ne moti jih rahel dež, ki rosi z neba. Kaj dež, kaj solnce, beseda je, ki udarja in užiga!...

V dvorani Zagrebskega Zbora sede na odru in na častnih mestih odlični zastopniki Cerkve in države. Med vsem sedjo na najčastnejšem stolu zastopnik vidnega poveljarja katoliške Cerkve sv. očeta nuncij Pellegrinetti. Okrog njega je zbran skoraj ves jugoslovanski episkopat. Država je poslala na zborovanje visoke može.

Vsa množica, nabasana do poslednjega prostora obširne dvorane, posluša. Rektor zagrebskega vseučilišča govori, za njim Slovenec tudi vseučiliški profesor, za tem svetovno znani arheolog. Učestnost in znanost se poklanjata Vsevednemu, Modrecu sveta.

Množice se razhajajo. Bučno gre govor o sveti Evharistiji, o Kralju kraljev, ki tako modro združuje pod seboj najmanjšega in največjega, preproste in učene. Mase se vale naprej, njih pot je ravna: iz kraja, koder se je govorilo o njem v prostore, v hrame, kjer prebiva...

III.

Mesto je razsvetljeno. Pozne ure teko in človek bi sodelal, da se bodo ulice izpraznile, umirile. O tem ni sledu. Še naprej valove množice, se dalje in dalje traja velemitni vrvež.

Ljudstvo se pripravlja na polnočnice. Daleč po mestu se svetiljake prameni tisočih električnih svetilk, ki bajno razsvetljujejo veličastno katedralo hrvatskega metropolita. Preko sto metrov visoki stolpi stolnice so ožarjeni. Daleč sko-

zborovalcev električen tok, ker vseh se je polastilo nepopisno navdušenje.

»Zato je popolnoma jasno,« tako je končal ta sloveči pedagog svoj evharističen govor, »zato je jasno, da boste Vi krščanski očetje in ve krščanske matere, kot ste do sedaj, tako tudi v bodočnosti

zahtevale verski pouk v šolah

kot neodhodno potrebni fundament za moralno odgojo vaše dece. Vi boste to zahtevali odločno, brez kompromisa in to z ozirom na vaše naravne in roditeljske pravice in z ozirom na notranjo utemeljeno naravo stvari same na sebi.« Jasna beseda, jasn program. Direktive ste zahtevali, direktive imate. Kar velja za osnovne šole, velja tudi za srednje in višje šole. »Vi očetje in matere, kot do sedaj boste pazili, neizprosno in brez kompromisa, da Vam nikdo vaše otroke Kristusu ne odujui, v tem stremljenju ni samo potrebna moč kot taka, ali vztrajnost, potrebna je predvsem ljubezen: in necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus caritas. V tem boju Vas bo bodrila in krepila sveta Evharistija.«

Za dr. Bosancem je govoril škof dr. Srebrnič, ki ni bil nič manj jasen: Kristus je pot, resnica in življenje.

»Zato hočemo, da vlada Bog

v dušah, v javnosti, v šolah, v zakonodavstvu in v državi. To je bil do sedaj najvišji cilj vseh evharističnih kongresov na svetu. Prosimo Boga, da bo država zgrajena na temelju pravičnosti in svobode, ki pripada po božjem zakonu in ki odgo-varja narodnemu napredku.«

Popoldne so se vrstile seje številnih sekcij, kakor Tretjega reda, Marijinih kongregacij, Katoliških moš in Katoliških žena, karitativnih organizacij, kjer se je sestavil program za nadaljnje delovanje na podlagi osnovnih idej, katere je izkristaliziral Evharistični kongres.

Ravno tako programatičen je bil drugi dan, ko so velikani znanosti, kot je

rektor univerze dr. Belobrk

razpravljal o razmerju, ki mora obstojati med znanostjo in vero. Vera znanstva ne ovira, ona ga plodi, ker ga pred zabudlost varuje. Cerkev se znanosti ni nikdar bala, ker je uverjena, da prava vera in prava znanost ne moreta nikdar druga drugo nasprotovati. Ni ga znanstvenega polja, na katerem

Po evharističnem kongresu

Zagreb, 18. avgusta. p. Opoldne se je z belgrajskim brzovlakom odpeljal v Belgrad papeški odposlanec msgr. Pellegrinetti. Na kolodvor ga je spremljal nadškof dr. Bauer. Papežev odposlanec je odpotoval v spremstvu svojega tajnika Racchia. V Belgrad se vrača po 20 dnevnem bivanju v Varaždinskih Toplicah in v Zagrebu. V dvorski čakalnici se je papeški odposlanec poslovil od članov pripravljalnega odbora. Navzoč so bili predsednik odbora škof dr. Premuš in člani odbora, odposlanec banske uprave dr. Ladžić, župan dr. Srkulj in rektor univerze dr. Belobrk. Na peronu je tvorila od čakalnice do vagona špalir vrsta sester usmiljenk. Papeškemu odposlancu je učenka 4. razreda pripravljalka Horvatičeva poklonila šopek cvetja. V zahvalo ji je odposlanec svetega očeta daroval krasni rožni venec. Nuncij se je prisrčno

katoliška vera ne bi sodelovala na vodilnem mestu, in ni je do sedaj kulturne in znanstvene institucije na svetu, ki bi po svojih koreninah ne zajemala iz zakladov prave vere.

Vseučiliški

profesor dr. Viktor Korošec

je nato obravnaval problem o sv. Evharistiji in svetovnem miru. Brez večnostne orientacije ni mogoče pravilno doumeti, še manj pa definirati in definitivno rešiti mirovnega vprašanja, to je fundamentalna črta referata mladega slovenskega učenjaka. Vsi narodi in vse države stremijo za mirom, za mirnim udejstvovanjem, za mirnim razvojem svojih gospodarskih in duševnih energij. Katoličani morajo v tem stremljenju po svetovnem miru zavzeti ne samo svoje stališče, ampak prevzeti vodilno vlogo. Govornik je obdelal posamezne faze povojnega delovanja za mir, orisal važnost mirovnih konferenc, mednarodnih sestankov za zbližanje med narodi, tako je ideja papeža Benedikta XV. vendarle rodila uspehe, čeravno je delne, v osnutku Društva narodov. Evharistija je fundament svetovnega mira. Kakor smo veseli klica: po pravu do miru, tako se nam zdi potrebno, da prislavimo: po ljubezni do miru, per cruce ad lucem, per cruce ad pacem.

Ciklus govornikov je zaključil patrijarh jugoslovanskih učenjakov

monsignore Bulić,

ravnatelj državnega muzeja v Splitu in svetovno priznani arheolog. On je v svojem poetičnem jeziku opisal lepote hramov, katere je roka od Boga obdaranega umetnika postavila širom naše lepe domovine Presveti Evharistiji. Pred nami so vstajale slike cerkva, starih bazilik, romanskih katedral, mogočnih stavb iz rimskih časov, skromnejših cerkvic, videli smo spomenike evharistični ljubezni, tabernaklje, monstrance, ki so zrastle na domačih tleh, katere so modelirali globoko verni umetniki davnih časov in s katerimi so se blagoslovljali v zgodovini vedno se menjajoči rodovi katoličanov gor do naše dobe.

Posamezne sekcije so popoldne zopet razvijale svoje podrobno delo.

Delo se bo seveda še nadaljevalo in prešlo bo dolgo časa, preden se bodo zbrali vsi paberki, vsi biseri nauk, katere je dal kongres in katere bo katoliški jugoslovanski svet ponel seboj v bodoča leta trdega dela za uveljavljanje katoliškega duha v zasebnem in javnem življenju. Evharistični kongres je baklja na visokem stolpu, je kres na visoki gori, kamor se bomo še dolgo ozirali za lučjo in za smernice.

Anglija zopet intervenirala v Sofiji da se onemogoči teroristična akcija makedonskih band

Belgrad, 18. avg. z. Odkrita organizirana teroristična akcija proti naši državi v Sofiji in ostalih bolgarskih krajih, ki jo tolerira Ljapčeva vlada, je dovela do ponovne tuje intervencije v Sofiji. Angleški poslanik v Sofiji Waterlov je napravlil po naredbi iz Londona novo demaršo pri bolgarski vladi, ki je dokumentirana s takimi dejstvi, da jih bolgarska vlada tokrat ni mo-

gla izigrati niti z obljubami niti z ukrepi proti macedonskim komitams. Angleški vladi in ostalim silam je bilo na tem, da se odstrani vzrok nesoglasij med balkanskimi državami, ki jih izzivajo ilegalne organizacije, za katere je nedvoumno dokazano, da so v tuji službi.

Resnost koraka poslanika Waterlova je tem večja, ker se ni zadovoljil samo s formalno demaršo pri bolgarskem zunanjem ministru, nego je takoj po tej demarši zaprosil za avdienco pri kralju Borisu. Pri tem je ponovil vse tisto, kar je najprej povedal pri vladi. Kralja Borisa je opozoril na to, kar počenja macedonski revolucionarni odbor v Bolgariji, da s stalnim vršenjem zločinov na jugoslovanskem ozemlju čim bolj zaostrejo odnošaje med Jugoslavijo in Bolgarijo. Poslednje pretnje macedonskih prekučuhov in njihove odkrite priprave v Sofiji in v obmejnih predelih Jugoslavije z vpadi niso mogle ostati neopažene pri zastopnikih velikih sil, in sicer tem bolj ne, ker jim je sledila kampanja proti Jugoslaviji po nam nenaklonjeni tuji sili in v zvezi z jesenskimi zasedanjem Društva narodov v Zenevi.

Najnovejša angleška demarša, dokumentirana z dejstvi, potrjuje resnost položaja kakor tudi to, da se vsa zločinska revolucionarna akcija proti Jugoslaviji organizira na bolgarskem ozemlju in se vrši z vednostjo bolgarske vlade, ki vse to trpi. Diplomatski krogi pa tudi zelo dobro vedo za prizadevanje kraljevine Jugoslavije, da se odnošaji med njo in Bolgarijo izboljšajo in da se odstranijo vsi vzroki za napetost med obema sosednima državama.

Vsi diplomatski krogi, docela poučeni o namerah jugoslovanske vlade, z zanimanjem pričakujejo nadaljnega zadržanja jugoslovanske vlade. Obstoja povsem jasen dokaz, da macedonski revolucionarji vodijo v Bolgariji priprave za novo akcijo proti naši državi. Ni izključeno, da za vse to ve vlada Ljapčeva. Vsi fiktivni ukrepi, ki jih podvzema proti macedonskim zločinskim krdelem, grede za tem, da varajo nepoučene. Edini izhod je, da bolgarska vlada definitivno razčisti svoje odnošaje do makedonskijevučih in da za vedno onemogoči njihova izzivanja in zločine. Verjeto je, da se bo vprašanje jugoslovansko-bolgarskih odnosov obravnavalo tudi pred mednarodnim forumom.

Otvoritev zasedanja tarif. odbora

Belgrad, 18. avg. m. Danes je pričel z delom tarifni odbor v navzočnosti velikega števila članov in zastopnikov gospodarskih organizacij iz vse države. V imenu ministra za železnice je sejo otvoril generalni ravnatelj drž. železnice ing. Šreplović. Odbor je pozdravil s temle nagovorom:

»V imenu g. ministra za železnice mi je čast pozdraviti Vas zastopnike vsega našega narodnega gospodarstva, ki ste sprejeli nase nalogo, da v sporazumu z železniško upravo proučite ukrepe in smeri v naši tarifni politiki. Poslednjič je bil sklican tarifni odbor leta 1928. Pri tej prilici se je ugotovilo, da je konzultiranje za gospodarske kroge potrebno in koristno, ker je tarifni odbor kljub velikim gospodarskim potrebam priznal upravičenost železniških zahtev. Danes stojimo pred večjimi in pomembnejšimi nalogami. Gospodarske razmere so se v teku let spremenile. Gospodarstvo stavlja vedno večje zahteve na železnico, ki jih ta zavaljo razvoja in napredka mora obvladati. Današnji tarifi so vzrok pogosti kritiki in pritožbam, ker niso vedno mogli iti korakoma z gospodarskim razvojem. Danes ne moremo več odgovarjati niti potrebam gospodarstva, niti potrebam železnice. Morajo se na novem temelju ozirati na vse činitele, ki vplivajo na njihovo pravilnost in gospodarski pomen. Objektivno obravnavanje vseh vprašanj, brez posameznih vplivov in osebnih interesov, mora dovesti do zadovoljivih rezultatov tako za gospodarstvo kakor za železnico. Imajoč pred očmi splošne skupne interese, ne smemo zaiti na stranpota. Prepričan sem, da bo tarifni odbor tudi pri tej prilici pokazal svojo sposobnost za objektivno strokovno delo in želim najlepših uspehov.«

Kanada ustavila vsako nadaljnjo priseljevanje

Drastične odredbe nove kanadske vlade — Tudi jugoslovanski emigranti prizadeti

London, 18. avg. os. Iz Ottave poročajo, da je Mr. Wesley Gordon, minister za inozemsko priseljevanje, izdal nove naredbes, ki radikalno in brez izjeme onemogočajo vsaj za enkrat vsako nadaljnjo priseljevanje iz vseh držav, razen iz Velike Britanije in Zedinjenih držav. Imigracija iz Evropskih dežel, je torej popolnoma prenehala.

Lani je prišlo v Kanado 164.000 novih naseljencev, ki so šli večinoma v poljedelske distrikte centralne in zapadne Kanade. Med njimi je bilo 80.000 Angležev. Jugoslovani so šli v Kanado približno okrog 3000, a je težko ugotoviti, če so vsi ostali v Kanadi, ker jih mnogo uide v Zedinjene države, kakor hitro so na ameriškem kontinentu.

Kanadska vlada je bila prisiljena nastopiti tako drakonično, ker se je tudi že tam začel pojavljati problem brezposelnosti med industrijskimi delavci. Dovoljeno bo priseljevanje samo še za angleške moške in ženske oziroma neoženjene fante in dekleta, ki bodo smeli priti, če jih bodo posamezne države kanadskega dominijona izključno za poljedelska dela ali kot stalne farmerje ali kot časne sezonaerje, poklicale. Do sedaj je veljalo za angleške delavce, ki spadajo pod to kategorijo, da so dobili od kanadske vlade izredne ugodnosti za prevozne stroške, ki so včasih znašali samo eno desetino celotnih stroškov. Te ugodnosti bodo za enkrat ukinjene.

Minister Gordon je izjavil, da veljajo njegovi ukrepi tako dolgo, dokler bo en sam

kanadski državljani brezposeln. Na ta način se pričakuje, da bo imigracija v Kanado padla vsaj za polovico, če ne za več, ker iz Anglije ne pričakujejo več kot pa 40.000 imigrantov v enem letu. Tudi ta kontingent se zna še znižati, ker odpadejo olajševalne ugodnosti glede prevoznine.

Zagreb, 18. avg. x. Iz verodostojnih krogov izvem, da je naredba kanadske vlade, ki ustavlja vsako nadaljnjo imigracijo iz Jugoslavije v Kanado, izzvala v izseljeniških krogih veliko skrb, zato ker se tako odločni ukrepi od strani imigracijskih oblasti v Ottavi niso pričakovali. Sicer je za jugoslovanske emigrante bila pot v Kanado s trnjem obložena, ker so morali skozi celo vrsto zdravniških preiskav, kojih zadnje in končnovejavne so se vršile šele v bližini vkrcalnih pristanišč, odkoder so kanadske oblasti veliko jugoslovanskih emigrantov, popolnoma opremljenih za odhod, zavrnile in poslale nazaj v domovino. Vendar je bilo dosti naših državljanov, ki so še tekom tega leta računali na emigracijo v Kanado ter privolili v velike stroške oziroma v velike dolgeve, da so mogli dobiti vse potrebne dokumente za odpoševanje v Kanado, in ki bodo sedaj popolnoma zaman.

V izseljeniških krogih imajo prijavljenih veliko število osobito hrvaških emigrantov v Kanado, ki bodo sedaj po vsej priliki morali iti nazaj domov ali pa sprejeti zaposlitev, seveda pod mnogo slabšimi pogoji. V Franciji, kjer se še vedno zahtevajo inozemski delavci, priča

Zločini teroristov na Poljskem

Varšava, 18. avg. as. Preteklo noč je bil Lvov štiri ure odrezan od zunanje sveta. Neznani storilci so prežezali vse telefonske in brzojavne napeljave, tudi one, ki vodijo do železniških signalov. Dva brzovlaka sta morala voziti v postajo brez vsakega signala. Domneva se, da vršijo sabotažo Ukrajinci ali pa komunisti. K sreči se ni pripetila nobena nesreča. Tudi nekatere požare na poljskih veleposestvih v zadnjem tednu pripisujejo tajni ukrajinski vojaški organizaciji.

Kronanje kralja Karola se odgodi

Bukarešta, 18. avg. as. V tukajšnjih političnih krogih se trgovatno vzdržuje govoriča, da se bo kronanje odgodelo do prihodnje pomladi. Dasi o tem še ni bila izdana nobena uradna objava, so vest prinesli vsi listi in jo živahno komentirajo.

Poštni parnik se potopil

Nova Zelandija, 18. avg. AA. Poštni parnik »Tahiti«, ki je vozil iz Wellingtona na Novi Zelandiji v San Francisco, se je danes popoldne sredi Pacifika potopil. Vsi potniki in vsa posadka so rešeni. »Tahiti« je imel dva jeklena vijaka in nosilnost 7898 ton. V soboto rano zjutraj je izgubil en vijak in skozi nastalo vrzel je vdrla voda. Vsi napori posadke, da parnik reši, so bili zaman. Brezžične klice na pomoč, ki so jih nato začeli s parnika pošiljati v svet, je prestregel mali norveški parnik »Penybryn«, ki jih je takoj oddal naprej v Wellington, med tem pa je krenil »Tahiti« na pomoč. Prošlo noč je zagledal ponesrečeno ladjo, ki se je izdajala s svetlobnimi znaki. Med tem sta vjevali klice tudi parnik »Tofua«, ki je last iste družbe kakor »Tahiti« in ameriški parnik »Ventura«. Obe ladji sta takoj odpuli ponesrečeni ladji na pomoč. »Ventura« je priplula na kraj nesreče davi in rešila vse potnike in posadko z rešilnimi čolni. »Tahiti« se je nekaj ur nato potopil. Njegova posadka je štela 148 mož, vozil pa je 128 potnikov.

Največja agrarna transakcija v Evropi

Olomue, 18. avgusta. as. Z dogovorom med češkoslovaškim agrarnim uradom in veleposestvi kneza Lichtensteina ter nemškega viteškega reda se je izvršila danes največja transakcija, ki se je kdaj zgodila v Evropi glede ureditve agrarnega razmerja. Obe veleposestvi imata v Olomucu svoja generalna ravnanstva. Dogovorila se je tako zvana prostovoljna poravnava glede gozdne razlastitve. S tem odpade uradna razlastitev. Lichtensteinovo veleposestvo je odstopilo 110.000 ha zemlje in mu ostane samo še 50.000 ha. Vrednost odstopljene ozemlja se ceni na poldrugo milijardo Kč. Nemški viteški red pa je od 21.000 ha odstopil 9000 ha. Češki listi trdijo, da sta Lichtenstein in nemški viteški red s svojim prostovoljnim odstopom mnogo manj zgubila, kakor bi bila sicer. Na Lichtensteina je vplivala angleška vlada, na nemški viteški red pa Vatikan.

Afridski pokret zadušen

London, 18. avg. as. Ravna pri Pešavarju in gorske kotline so popolnoma očiščene Afridov. V Vaziristanu in ozemlju Oraksaja je vse mirno. Neki vplivni voditelj v ozemlju Baratov ne pusti skozi tamkajšnje doline nobenih napadov več proti Pešavarju.

Letalske vesti

Pariz, 18. avgusta. AA. Havas poroča iz St. Louisa v ameriških Združenih državah, da sta letalca Jackson in O'Brien pristala na tamkajšnjem letališču. V zraku sta bila nepretrgoma 647 ur 28 minut in 50 sekund (skoro 27 dni).

Rim, 18. avgusta. AA. Agencija Stefani podaja, da se 25. t. m. začne velike mednarodne zračne tekme turističnih aparatov prve kategorije. Do zdaj se je prijavilo 54 tekmovalcev, med njimi angleški, nemški, švicarski, francoski, egiptski in belgijski. Med prijavljenci je tudi angleška letalka Miss Spooner. Let bo dolg 3500 km in se bo vršil v štirih etapah: 1. 25. avgusta Rim-Rimini (1110 km). 2. 27. avgusta Rimini-Benetke (886 km). 3. 29. avgusta Benetke-Turin (684 km). 4. 31. avgusta Turin-Rim (926 km). Pri ocenitvi prideta v poštev hitrost in tehnična stran aparatov. Pri odletu bo starter g. Mussolini na rimskem letališču Vittoriju. Nagrad bo za 700.000 lir, od teh prva v znesku 100.000 lir.

Zagrebska vremenska napoved. jasno, Zmerno toplo. Bolj stalno.

Kraljeva zahvala

Zagreb, 18. avgusta. p. Osrednji odbor evharističnega kongresa je prejel od Nj. Vel. kralja na Bledu tale zahvalni brzojav kot odgovor na pozdrav, ki je bil kralju odposlan z evharističnega kongresa:

»Vsem katoličanom Jugoslavije, zbranim na velikem evharističnem kongresu v Zagrebu, izrazam najtoplejšo zahvalo za izrazne vdanosti in zvestobe v prepričanju, da bo pod vodstvom katoliških škofov kongres plodono delal za razvoj verskega in narodnega življenja. Želim mu srečen uspeh. Afeksander.«

Ta brzojav je bil poslan z Bleda.

Ban Serce službeno odsoten

Ljubljana, 18. avgusta. AA. Ban dravske banovine g. inž. Dusan Serce je službeno odsoten, zato odpadejo v torek dne 19. avgusta sprejemi pri njem.

Prepovedani listi

Belgrad, 18. avgusta. AA. S sklepom ministra notranjih zadev pod št. 1/24.770 je prepovedano širjenje in prodajanje v naši državi madjarskih listov iz Budimpešte »Az Este«, »Pesti Naploc« in »Magyar Orszag«.

Dopust učiteljstvu

Ministrstvo prosvete je odobrilo učiteljstvu, ki se udeležijo skupščine U. J. U. v Belgradu, dopust za čas od 15. do 25. avgusta 1930.

Dražba sadja

Okrajni cestni odbor v Mariboru razglasa, da bo v nedeljo 24. avgusta 1930 prodaja sadja na Podravski cesti. Prodaja se vrši od kilometra do kilometra, t. j. za vsak kilometer se bo sadje posebej dražilo. Dražba bo po naslednjem redu: Ob 8. uri zjutraj v gostilni župana Martina Hernaha v Selnici ob Dravi za km 14 do km 19; ob 11. uri v gostilni Urbas (Feldbacher) v Slemenu za km 10 do km 14; ob 3. uri popoldne v gostilni Brudermann v Bresternici za km 4 do km 9.

Samomor v Novem Sadu

Novi Sad, 18. avg. u. Danes dopoldne je v svoji pisarni izvršil samomor Vladimir Rukner, tajnik novosadske finančne direkcije.

Samomor učenjaka

Sarajevo, 18. avg. u. Nocoj je v poslopiu sarajevskega muzeja napravil samomor kustos sarajevskega muzeja znanstvenik dr. Stevan Bolka, ki je dosedaj publiciral več kot sto svojih del. Izvršil je samomor s strelom iz karabinke. Najpreje je usta napolnil z vodo, nato se je pa usirelil. Zapustil je pismo na svojo rodbino, ki se nahaja v Budimpešti. V njem pravi, da ni treba nikogar kriviti za njegovo smrt. Pravi, da je bil zelo nervozen in da se je radi tega bal za svoje nadaljnje normalno psihično stanje.

Naši delegati gredo v Varšavo

Bled, 18. avg. p. Naša vlada je sprejela poziv poljske vlade na konferenco v Varšavo, ki se bo vršila koncem tega meseca. Na tej konferenci se bodo sestali kmetijski ministri agrarnih držav srednje in vzhodne Evrope. Razpravljali bodo o tem, kako bi se odvrnila kmetijska kriza. Naša vlada je sklenila, sprejeti poziv poljske vlade in poslati v Varšavo komisijo strokovnjakov, ki ji bo načeloval minister. Delegacija še ni določena.

Nervoznost na francosko italjski meji

Pariz, 18. avg. AA. Poročajo iz Nice: Osem izletnikov, med njimi štiri ženske, so šli v St. Martin de Vézuby, da obedejujejo v tamkajšnjem hotelu, ki stoji prav na francosko-italijanski meji. Izletniki so bili mirni, ko se je naenkrat začelo streljanje z italijanskega ozemlja. Skrili so se za drevesa, medtem pa sta dva izmed njih stopila do karabinerjev, ki so ju odvedli do italijanske obmejne straže, kjer je prišlo do živega prerekanja. Straža se je prepričala, da imajo potniki svoje ličine v redu in jih je nato pustila pri miru.

Ugodni rezultati preooceanskega poleta »R 100«

London, 18. avgusta. AA. Zrakoplov R 100 je rabil za polet iz Kanade v Cardington na Angleškem 57 ur. Proga meri 3000 milj. Zrakoplov je letel s hitrostjo 58 milj na uro. Smer se je v glavnem strinjala s pravcem hitrih prekomorskih parnikov. Brezhiben polet preko oceana je vzradostil letalske kroge in uradne letalske kroge, ki podarjajo, da se je moral zrakoplov boriti na poti tudi proti raznim vremenskim neizgodam. Zrakoplov je ohranil na vsem poletu svojo stabilnost in je letel povsem mirno brez sunkov in obratov. To dejstvo je napravilo na potnike globok vtis. Pri odhodu je zrakoplov razpolagal s 9580 galonami goriva, na cilju mu je preostalo še 3200 galon. Za polet je porabil komaj dve tretjini svoje zaloge kuriva. Zrakoplov bi bil potemtakem lahko letel 87 ur. Na vsem poletu je zrakoplov bil v stalni brezžični zvezi s prekomorskimi parniki in z brezžičnimi postajami na kopnem.

Dunajska vremenska napoved. Lepo, toplejše vreme, ki pa ne bo popolnoma zanesljivo; posebno na zapadu se bo oblačilo.

Sovjeti streljajo špekulante

Moskva, 18. avgusta. as. Ker se s spekulativnimi nameni zadržuje in skriva srebrni denar, kar je povzročilo veliko vznemirjenje med prebivalstvom, je začela GPU boj proti skrivačem in obsečila na smrt nekega blagajnika in tri branjevce, ki so bili ustreljeni. Našli so pri njih srebrnega drobiža za 5000 rubljev. V Kijevu je GPU priredila preiskave pri mesnih blagajnikih in našla pri njih za 30.000 rubljev pridržanega srebra.

Francoska trgovinska bilanca

Pariz, 18. avg. AA. V prvih sedmih mesecih 1930 je znašal francoski uvoz 30 milijard 970 milijonov 612.000 frankov in 35 milijonov 354.655 ton, to je za 3 milijarde 235 milijonov 950.000 frankov manj in za 1 milijon 715.657 ton več kakor v istem času leta 1929. Izvoza je bila za 26 milijard 192 milijonov 875.000 frankov in 21 milijonov 616.222 ton, to je za 2 milijardi 781 milijonov 319.000 frankov manj in za 1 milijon 428.036 ton manj kakor 1929.

Kralj Fuad hoče reformirati ustavo

London, 18. avg. AA. Po vesti »Morningpost« iz Kaira nameravala kralj Fuad in Sidki paša izpremeniti egiptsko ustavo, tako da bi se število poslancev znižalo z 250 na 100, izmed katerih bi eno tretjino imenovala vlada. Kralj bo v teku tega tedna o tem izdal novo naredbu in splošno mislijo, da bo sedanji parlament razpustil.

Naklepi španskih republikancev

Pariz, 18. avgusta. AA. Havas poroča iz San Sebastiana, da so se tam sestali španski republikanski elementi in sklenili združiti vse svoje sile za kampanjo proti sedanjemu režimu na Španskem. Prihodnja skupščina republikanske stranke bo v Franciji.

Srečen finančni minister

Pariz, 18. avg. AA. V juliju tega leta je bilo plačanih 5 milijard 502 milijonov 543.900 frankov davkov, to je 167 milijonov 234.650 frankov več kakor je predvideval proračun in 14 milijonov 696.900 frankov več kakor v juliju 1929.

Važna seja Narodne banke

Belgrad, 18. avg. pp. 27. avgusta bo seja uprave Narodne banke, na kateri se bo izvolil generalni ravnatelj Narodne banke. Kandidata, ki se omenjata, sta Marković in Gjurgjević.

Nov parnik »Kraljica Marija«

Belgrad, 18. avg. p. Novokupljeni parnik Jugoslovanskega Lloydja bo z najvišjim dovoljenjem nosil v bodoče ime »Kraljica Marija«.

Turistovska nesreča

Chamonix, 18. avg. AA. Dva turista, ki sta se hotela povzpeli na vrh Mont Blanca, sta zašla v hud melež. Eden je smrtno ponesrečil, dočim so drugega komaj rešili in ga prepeljali v težkem stanju v bolnišnico.

Huda autobusna nesreča

Praga, 18. avg. AA. Poročajo, da je na področju Labe v Krkonoših na severni češki meji neki autobus s mnogimi potniki podrl ograjo in strmo glavil v Labo. Osem oseb je izgubilo življenje, devet je ranjenih, med njimi ena hudo. Med mrtvimi je tudi žena nekega berlinskega zdravnika, on sam pa je hudo ranjen.

Poštni rop

Karati (Indija), 18. avgusta. AA. Neznani vlomilci so vdrli v poštni urad, odprli sedem vreč in izpraznili 29 priporočenih pisem in pet priporočenih paketov. Policija jih zasleduje.

Sportne vesti

Bologna, 18. avgusta. AA. Tu so bile te dni v stadionu »Littorio« plavalne tekme za prvenstvo države. Prvo mesto je zavel tržaški klub »Unione sportiva Triestina«, na drugo mesto se je plasirala »Unione Sapiardarenese«, na tretjem mestu je sportni klub iz Bologne, a četrto mesto je pripadlo klubu »Rari nantes Fiorentini«.

Modena, 18. avgusta. AA. Tu je bila na progi Milan-Modena tekma za kolesarsko prvenstvo profesionalistov. Prvo mesto je osvojil dirkač Ca. nazza, drugi in tretji sta bila istočasno Linari in Piemontesi.

Razprava proti Milošu in tov.

Rim, 18. avg. Fašistični uradni list javlja, da se bo razprava proti atentatorjem na fašistični »Popolo di Trieste« začela pred izrednim sodiščem v Trstu dne 1. septembra.

Izmed sodobnih književnih izdaj so

dr. Ivan Pregljevi izbrani spisi

priznana tako po vsebini kakor po opremi na prvem mestu.

Vsak zvezek stane broširan Din 45 — elegantno vezan Din 60.—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Neapoljsko pristanišče. Za potresom je prišel nad Neapolj te dni strašen vihar z nalivom; podirale so se hiše, a ulice je za meter visoko poplavlila voda. Bilo je nad sto ljudi ranjenih, štirje pa mrtvi.

Zakladi egiptovskih grobov

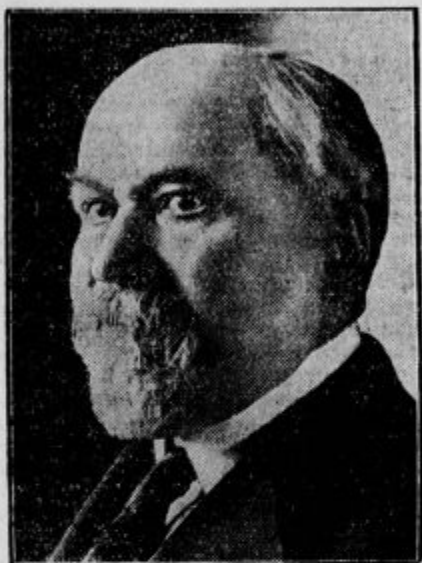
Po bridkih neuspehih, ko sem kopal na rastno pest — piše Arthur Weigall v »The World's Work« — sem imel srečo, da me je egiptovska vlada imenovala za generalnega nadzornika starin s sedežem v Luxorju, starih Thebah. Moja naloga je bila, da sem nadzoroval vsako važno odkritje. Kopali smo v Dolini kraljevih grobov, kjer so kasneje našli Tutankamonov grob, ob vsaki hladni dobi. Dela je denarno vzdrževal in vodil Američan Theodore Davis.

Odkritja v tej dolini so se dogajala vedno čisto slučajno. Tako so tudi prve dni mojega imenovanja nenadoma odkrili dohod v neki grob. V skalo vsekane stopnice so vodile nizdol do vrat, ki jih je zapiral kamenit nasip. V nasipu se je nahajala zgoraj luknja, ki je bila dovolj velika, da se je moglo skozi jo videti v hodnik, ki je vodil nizdol v temo. Mogli smo ravno še opaziti druga, s kamenjem zaprta vrata, in ko smo dospeli do teh, smo našli tudi v njih odprtino, skozi katero smo s pomočjo naših električnih svetilk videli v majhen prostor, ki je bil do stropa napolnjen s krasnim, zlato okovanim pohištvom.

Tisto noč sem stal s puško v roki na straži ob vhodu v grob. Bil sem takrat še zelo mlad in odgovornost me je silno težila.

Ko se je naslednje jutro polnoštevilo zbrala naša kolona, smo odstranili kamene, ki so zapirali vhod v grob. Najprej smo pogledali napise na katafalku, da bi videli, čegav grob smo odkrili, in fu smo čitali imeni kneza Yuua in njegove žene princezinje Tuu — v zgodovini dobro znani osebnosti: roditelja velike kraljice Teje, soproge Amenophisa III. (1406. do 1370. pr. Kr.). Takoj smo opazili, da so bili pred nami že tatovi v grobu, kajti pokrova sta bila dvignjena s krst in z glav obeh mrličev so bile odstranjene obveze — seveda zato, da so tatovi prišli do zlatih vratnih verižic. Okoliščine so dokazovale, da se je izvršilo groboskrunstvo neposredno po pogrebu — najbrže so bili roparji grobarji sami.

Kljub prekrasnemu pohištvu nisem mogel umakniti pogleda od knezovega obraza. Starec je ležal pred nami, kakor bi spal, z naguban-

Raymond Poincaré, ki je kot ponovni ministrski predsednik odnosno zunanji minister skoraj dvajset let vodil usodo Francije, praznuje 20. t. m. 70-letnico svojega rojstva.

čenim čelom, beli lasje so bili gladko nazaj počesani, oči zaprte, mogočen nos se je dvigal nad lahno smehljačimi se ustnicami, kakor bi bil še doli v pljučah, in kocene na bradi so pričale, da zadnji dan življenja ni bil obrat, najbrže je bil že preveč bolan.

Dvignil sem svetilko nad njegov lepi stari obraz; ker se mi je roka tresla, je blisnila senca čez njegove veke, a jaz sem odskočil, ker se mi je zazdelo, da odpira oči... Nemogoče si je bilo predstavljati, da je umrl v času, ko o Grčiji in Rimu še nihče ni vedel ni, preje celo, nego je Mozes Izraelce otroke odvedel iz Egipta.

Obraz kneginje ni bil tako izrazit, toda tudi ona je bila dobro ohranjena in njeni zmešani sivi lasje in izraz skrbi, ki ji je ležal v potezah, sta dajala tudi njej videz življenja,

ki je segal čez tisočletja. Neverjetno je bila podobna osebi iz kroga mojih znancev.

V enem kotu izbe je stal knežev voz, poleg njega dve udobni postelji s prožnimi blazinami na mrežah iz vrvi. Potem so stali tam še štirje stoli z ročnimi nasloni. Dalje je bilo v izbi nagomilenih vse polno omar, zabojev, miz, mehkih blazin, vaz, orodja, sandal. Na neki mizi je stala vaza iz alabastra, v kateri je bila gosta tekočina kakor med; izkazalo se je pa, da je bilo ricinovo olje.

Marija kip z Detetom, ki so ga te dni blagoslovili v gorovju blizu Lourda.

Prihodnje leto smo odkrili podoben grob, v katerem je bila pokopana kraljica Teja sama; njeno truplo so bili pa kasneje odstranili in ga nadomestili s truplom njenega sina, faraona Echnatona. Razkošna krsta je bila okovana z zlatom in okrašena s poludragulji. Mumija je bila zavita v zlato pločevino.

Dve sezoni kasneje smo našli krasni grob faraona Haremheba, ki je bil pa že v davni dobi oplenjen. Tako so napredovala naša raziskavanja od zime do zime; slednjič je Davis umrl. Kasneje je zavzel njegovo mesto lord Carnarvon, ki je poveril izkopavanja izkušenemu strokovnjaku Horwardu Carterju; ta je po letih brezuspešnega truda nenadoma odkril dohod v grob Tutankamona, ki je vseboval najbogatejšo zbirko starin, ki se je kdaj našla v Egiptu. Tutankamonov grob je bil pač edini, ki ga tatovi v stari dobi niso bili našli.

Muzej v Kairu ima zbirko starin, ki so naravnost bajne vrednosti.

Moj poklic me je večkrat dovedel v stik z obema oxfordskima znanstvenikoma dr. Grenfellom in dr. Huntom, katerih znanstveno delo po pravici uživa svetovno slavo. Dognala sta bila, da so bile krste grške dobe narejene iz neke vrste lepenke, iz ostankov papirja. Vzela sta krste narazen in sestavila papirne kose skupaj. Tako sta odkrila sveto cele zvezke zasebnih pisem, listin in književnih odlomkov izredne zanimivosti. Med drugim sta našla sedem Kristusovih rek — odlomkov iz izgubljenega evangelija.

Velika sovjetska lovsko ekspedicija

Sovjetska državna trgovska organizacija — Dostorg — je odposlala v predele Karskega morja, Nansenove dežele, Spitzbergov in Nove zemlje veliko lovsko ekspedicijo, katere se vdeležujejo nove, na Norveškem zgrajene ladje: »Smoljin«, »Leningrajski sovjet«, »Murmansk« in »Lengostorog«.

DIŠAVE SLON

Veliki gospodje

To so bili v minulih časih velevozniki in postarji. In povsem naravno, saj so imeli ves promet v svojih rokah. Njih stan je bil zelo ugleden in prihajali so v stike z najvišjimi in najvplivnejšimi osebnostmi, celo s kralji in cesarji, in bili v položaju, da jim izkazujejo važne usluge. To se jim je seveda obilo povračalo v obliki daril in dragocenih spominikov, pa tudi s povišanjem v plemiški stan. Tako so slovela na bivšem Kranjskem imena velevoznikov: Dietrich, Jelovšek in Kalister, ter postarjev: Födran (Vedran) v. Födransperg, Dolene (Dollenz) in mnogo drugih. Dietrichi v Tržiču so bili pobaronjeni, vrhniški Jelovski so postali vitezi s pridevkom »pl. Fichtenau«, enako Vedrani s pridevkom »pl. Födransperg«. Ena izmed hčera barona Dietricha je poročila poljskega kneza Selkowskega. — Ustanovitelj in organizator celokupnega poštnega prometa v bivšem rimsko-nemškem cesarstvu je bil eden izmed grofov v. Thurn in Taxis, ki je bil zato povišan v knežji stan. Poplemeniteni postarji so vedno dobili v svoj grb kot simbol poštni rog.

Tomsk - naučno središče Sibirije

Na tehničnem zavodu v Tomsku otvorijo s prihodnjim letom šest novih fakultet: gradbeno, prometno, kemično-tehnološko, za črne in ostale rude ter za premog. Na vseh fakultetah bo mesta za približno 10.000 dijakov.

Spomenik Nansenu v Moskvi

V Moskvi postavijo na Sadovo—Samotečnem trgu spomenik slavnemu raziskovalcu severa in človekoljubu Fridrihu Nansenu spomenik. To bo izraz hvalečnosti ruskega naroda za pomoč v dobi strašne lakote.

Buster Keaton o šali

Znani filmski igralec Buster Keaton, ki nastopa pod psevdonim Frigo in mu je občinstvo nadelo priimek »Človek brez smeha«, se te dni mudi v Londonu. Časnikarji so ga med drugim vprašali, če se zna sploh smejati. Ko mik je na to odgovoril z gromkim smehom. Keaton se sploh vsemu smeje — samo v filmu ostaja njegov obraz negiben in mračen, ker je humor po njegovem mnenju zelo resna stvar. Po njegovem mnenju učinkujejo komično in morejo med občinstvom vzbuditi gromovit smeh samo ljudje nizke rasti. Dejansko so vsi komiki majhni. Charlie Chaplin je visok 166 cm, za 2¼ cm višji nego Keaton; Harold Lloyd samo za centimeter višji od Chaplina. Keaton je v poteku pogovora povedal, da dobiva polno pisem, v katerih ga ljudje vprašujejo, če se zna sploh smejati. Nekateri domnevajo, da se morda zato ne smeje, ker nima zob? Keaton se pa še prerad smeje in marsikdaj morajo uničiti cele dele filma, ker se Keaton ni mogel premagati, da se ne bi smejal, kar seveda kviri vtis komičnega prizora.

„Ali imate vžigalice?“

Načelnik osebnega oddelka neke znane veletrdke v Newyorku se poslužuje pri zaslišavanju oseb, ki se oglašajo za kako službo, zelo enostavnega sredstva, da preizkusi njih inteligenco. Sredi običajnih vprašanj o naobrazbi, dosedanjemu delu itd., ga nenadoma vpraša: »Ali imate vžigalice?« — kakor češ da si hoče prižgati cigareto. Če kandidat vprašanje enostavno zanika ali pa mirno seže v določen žep in vzame iz njega vžigalice, potem je skušnjo dobro prešal. Če pa išče po vseh žepih — kakor dela pač večina moških — potem je propadel. Teorija tega personalnega načelnika je naslednja: mož, ki stvari, katere redno nosi s seboj, nima spravljanih vedno v enem in istem žepu, ne more imeti tistih sistematičnih navad, ki odlikujejo dobro delovno moč.

Promenada na Antillah. Obleke niso ravno najnovejšega kroja — Pariz je le nekoliko precej od rok — drugače se pa večerna promenada po črnih mestih ne razlikuje dosti od katerekoli v Evropi.

Ameriška sodniška modrost

Neki šofer v Newyorku je zavozil s svojim vozilom v izložbo neke trgovine in tamkaj obstal. Prihitelemu redarju je rekel, da se je zgodila nesreča, ker mu je odpovedala zavora. Redar je brž spoznal, da je šofer namesto zavori preveč skrbel za mažo svojemu grlu. Šofer je moral zato s svojim vozilom nemudoma pred brzega sodnika. Le-ta je spoznal v njem poklicnega znanca in mu na mestu napokal pet dni zavora. Sedaj je bil šofer hitro trezen. Pet dni v zapor — a njegovo delo? Njegova služba? — Vse izgubljeno! — Sodnik je imel srce, in ker ni hotel kaznovati tudi njegove žene in otrok, je sklenil z njim naslednji dogovor: vsako izmed prihodnjih peterih zaporednih nedelj bo obsojenec odsedel po 24 ur! S to razsodbo je bilo vsem pomagano: sodnik je sodil po zakonu in srcu obenem, žena in otroci so ohranili svojega rednika, obsojenec sam je pa za prihodnjih pet nedelj vedel, kako jih bo koristno porabil in počival.

Iz Floride v Atene se je v tej orehovi lupini napotil ameriški Grk Gongapolos.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Torek, 19. avgusta: 12.30 Plošče. — 13.00 Casovna napoved, borza, plošče. — 13.30 Iz današnjih dnevnikov. — 18.30 Samospevi g. And. Zega. — 19.00 Na citre igra g. Loeske. — 19.30 Dr. Pavel Brežnik: New Orleans: ameriški Pariz. — 20.00 Prenos iz Zagreba. — 22.00 Casovna napoved in poročila. — 22.15 Prenos z Bleda (Erich Herse).

Sreda, 20. avg.: Opoldanski program odpade. 18.30 Klavirski koncert g. Marjana Lipovška. 19.30 Ura dobre knjige. 20.00 »Gospod Lamberthier«, drama, igra g. A. Danilova in g. V. Bratina. 21.00 Prenos z Bleda (Erich Herse). 22.00 Casovna napoved in poročila.

Drugi programi:

Sreda, 20. avgusta:

Beograd: 12.45 Koncert orkestra. 19.30 Koncert na citre. 20.30 Saint Saensov večer. 21.30 Pesmi na kitaro. 22.45 Večerni koncert radio kvarteta. — Budapest: 9.00 Procesija, nato koncert opernega orkestra. 14.00 Plošče. 15.15 Mladinska ura. 16.15 Koncert orkestra. 18.00 Koncert ciganskega orkestra. 19.00 Koncert vojaške godbe. 20.35 Drama iz studia. 22.35 Koncert opernega orkestra. — Dunaj: 15.20 Popoldanski koncert. 18.20 Tura na Veliki Venediger. 19.00 »Iphigenija v Avliidi«, opera. 21.00 Večerni koncert. — Milan: 16.35 Mladinska ura. 17.00 Plošče. 19.30 Večerni koncert. 20.40 Veliki koncert operne glasbe. — Praga: 19.00 Prenos slavnostnih iger v Salzburgu: »Ifigenija v Avliidi«, opera. — Langenberg: 17.30 Večerni koncert. 19.00 »Iphigenija v Avliidi«, opera. 22.30 Koncert ciganske glasbe. — Rim: 17.30 Koncert orkestra. 21.02 Pevski simfonični koncert. — Berlin: 19.00 »Ifigenija v Avliidi«. 22.35 Koncert ciganskega orkestra. M. Ostrava: 17.00 Koncert orkestra. 19.00 »Ifigenija v Avliidi«, opera. 21.45 Plošče.

Kongres jugoslovanskih lutkarjev

Zborovanje na Taboru. — Smernice za ustanovitev jugoslovanske lutkovne zveze. — Izvolitev prve pripravljalne uprave. — Lutkovna razstava na Taboru.

Ljubljana, 17. avgusta.

Skrivnost igrajočih lutk: utelešenje najbujnejših otroških sanj in hrepenenj, mavričen žaromet iz osrčja bajeslovnih dežel, s ptičje perspektive v groteskno ponazoritev zgostjen lik vseh naših begotnih stremeljenj in dejanj... Vsak človek najde v tej ali oni lutki del svoje bitnosti, otrok pa najde v igri lutk vse: najbridejšo realnost in najsajšo iluzijo življenja.

Igra lutk — ta najlepša, najčistejša in mladim srcem najdostopnejša umetnost — doslej pri nas še ni našla ugodnih tal za plodovit razvoj. Pogrešala je idejnega utemeljitelja, človeka, ki bi ji začrtal jasno pot in z močnimi gestami in besedami pokazal na njen pomen. Lutkovne igre so važno vzgojno sredstvo, so neizčrpna zakladnica lepote in fantazije za mlada srca.

Pa se je zbrala peščica idealnih ljudi, ki je začutila zevajočo vrzel in sta si stavila za nalogo, da z vsemi silami pospeši velikopotezen razvoj lutkovne umetnosti. Osnovan je bil pripravljalni odbor, ki je v stremljenju za ustanovitvijo jugoslovanske lutkarske zveze sklical kongres lutkarjev iz vse države. Kongres se je vršil v nedeljo 17. t. m. na Taboru.

Kongresa so se udeležili zastopniki Udruga jugoslovanskih učiteljev, Krščanske ženske zveze, TKD »Atene«, raznih sokolskih društev, Salezijskega zavoda na Rakovniku, Vodnikove družbe, Kola jugosl. sester, »Zvončkas«, Češke obci in samostojnih podeželskih marionetnih gledališč. Razen navedenih je bilo prisotnih tudi več zasebnih ljubiteljev in prijateljev lutkarske umetnosti.

Zborovanje je otvoril predsednik pripravljalne odbora Josip Zidarič, ki je uvodoma pozdravil prisotne in prečital vdanostne brzojavke Nj. Vel., predsedniku vlade generalu Živkoviču in ministru prosvete. Nato je sporočil pozdrave novinarja Zike Kovačevića, predsednika belgrajskega lutkovnega gledališča, dr. Božidara Širole iz Zagreba ter dr. Jindriha Veselega, predsednika mednarodne lutkarske zveze »Unimq« v Pragi. V nadaljnjem je predsednik pripravljalnega odbora podal par smernic, po katerih naj bi hodila zveza. Povdarjal je, da je naloga zveze zainteresirati merodajne faktore pri oblastih, v prvi vrsti ministrstvo prosvete, ki naj uvrsti lutkovna gledališča v vrsto umetniških ustanov in jim prizna moralno in vzgojno moč v kulturnem napredku naroda zlasti na deželi, da ne bomo v bodoče doživeli primerov, da bi se smatralo to ustanovo za vrsto kabaretov in šantovov. K sklepu je apeliral na zastopnike oblasti, da podpro stremljenja zveze kar največ mogoče. Kajti le na ta način bo možno razširiti — kakor so storili bratje Čehi — to ustanovo do sleherne točke naše zemlje.

Referat Borisa Orla.

Referent pripravljalnega odbora g. Boris Orel je nato podal obširen referat, v katerem je

nanizana toliko dragocenega gradiva, da bi zasluzil celoten ponatis v kakem strokovnem lutkovnem listu. Orisal nam je najprej splošno zgodovino lutkovnega gledališča in nato zgodovino jugoslovanskega lutkarstva. Posebno zanimiva je bila referentova ugotovitev, da ima Českoslovaška danes že okrog 3200 lutkovnih gledališč: Ta gledališča uprizarjajo letno nad 24.000 predstav, katerim prisostvuje 2.300.000 otrok. Druga država, ki se zaveda važnosti in velepomembnosti lutkovnega gledališča je sodobna Rusija. Smatrajoč ga za glavno vzgojno sredstvo, ga je uvedla v vse šole. Ruska lutkovna igra je danes izmed vseh najbolj sveža. Prosta je namreč vsake tradicije. Rusija in Českoslovaška sta danes edini slovanski državi, ki s svojimi šolskimi zakoni priznavata poslanstvo lutk in lutkovnega gledališča.

V nadaljnjem je g. Boris Orel poudarjal zasluge Milana Klemenčiča za nastanek slovenskega lutkovnega gledališča, ter prof. Ljube Babiča, Mladena Širole in dr. Velemira Deželica za razvoj hrvaškega lutkovnega gledališča. V tem času steje Ljubljana tri agilna marionetna gledališča: Češke obci, Sokola I. in Krščanskega ženskega društva. Slednje gledališče v sceni in fasadi nosi odevse sodobne upodabljajoče umetnosti.

»Kaj hočemo z Jugoslovansko lutkovno zvezo? — Ona naj bo matica vseh lutkovnih gledališč, ona naj krije v sebi inicijativo za ustvaritev naše lutkovne igre, ki naj bo odsev našega humorja, naše narodne pesmi, pravljic in bajk in ki naj izraža vse posebnosti našega nacionalnega karaktera. Dalje: zveza naj prireja lutkovne razstave, predavanja, tečaje in domačo literaturo.«

Volitev.

Po prečitjanju in odobritvi pravil JLZ je bila izvoljena sledeča pripravljalna uprava: predsednik Mladen Širola, podpredsedniki Josip Zidarič, Josip Ribičič in Zika Kovačič; tainik Boris Orel, zapisnikar Trtnik Ivan, blagajničarka Slavica Vencaj, scenograf Vlacav Skružny, tehnični vodja Lojze Počivavnik, literarni vodja Miran Jarc, statistik Mirko Kuncič, voditeljica propagandnega oddelka g. Minka Krofita, glasbena referenta Slavko Osterc in Emil Adamic; odborniki dr. Burian, Špicar, Eisenstadter, Trošt, Švigelj, dr. Karlin, Erna Schottova in Mica Grošelj.

Lutkarska razstava.

Nato je bila otvorjena I. lutkarska razstava, ki se odlikuje po svoji petrosti in preglednosti. Krščanska ženska zveza je razstavila le malo, vendar pa so njene lutke delo akad. kiparja Pengova — umetnine najvišje kvalitete. Tako izrazitih realističnih sodobnih tipov iščeš zamen pri vseh drugih razstavljalcih.

Kongres jugoslovanskih lutkarjev je potekel v vsestransko zadovoljstvo, in so se prireditelji razšli z velikim optimizmom in močno vero v bodočnost jugoslovanske lutkovne umetnosti.

Mariborsko gledališče v novi sezoni

(Iz razgovora z režiserjem V. Skrbinškom.)

»Torej ste že prišli, gospod režiser.«

»Prišli.«

»Kakšen je v splošnem položaj pri drami?«

»Mislim, da prav malo drugačen kakor lanskoto leto.«

»In vendar... privlekli so od nekdaj besedo o konkurenci.«

»Zvočni film menite; v tem pogledu je moje najtrdnjeje prepričanje, da ne more biti govora o kakšni konkurenci.«

»Ali ste čitali moj razgovor z g. upravnikom dr. Brenčičem?«

»Sem.«

»Torej je bilo vendarle treba parirati; z novimi angažmanji in razširjenjem glasbenega gledališkega programa.«

»Za dramo ne more predstavljati zvočni film niti izdaleka kakšne konkurence. Ravno sedaj je dana možnost, da pritegne gledališče dramsko publiko še bolj nase ter jo še bolj zainteresira za dramo. Po mojem mišljenju bi kazalo, da se sestava ter izvedba dramskega repertoarja postavi na strogo umetniško podlago; pogoj temu pa je razširjenje ter selekcija ansambla, ki bo omogočala uprizoritev najtežjih ter najpomembnejših del svetovne dramske literature. Na tem torišču ne bo od strani zvočnega filma nikdar nobene konkurence.«

»Kaj pa pripravljate za prihodnjo sezono?«

»Dramski repertoar sta sestavila g. upravnik dr. Brenčič in režiser J. Kovič. Gotovo vas bo zanimalo, če vam omenim, da sem preko počitnic predelal izvorno dramo mariborskega književnika; upam, da jo v nejakrjem času ali vsaj sredi sezone spravim na oder.«

»In glede razmerja med dramo in opereto?«

»Moje stališče v tem oziru vam je itak znano; drami se očitno, da ne prinese tega, kar se žrtvuje. Ne izdam vam pač nobene skrivnosti, če vam povem, da je tudi opereta oziroma opera zelo, zelo draga. Mislite samo na orkester.«

»Na kritike se bojda hudujete.«

»Jaz? Niti najmanj; priznati je treba, da je kritika, ki se nanaša na mariborske uprizoritve, zlasti v poslednjem času stvarna in objektivna. Nekaj mi vsekakor ne gre v glavo: kako more pisati v nekem tujakšnjem popoldnevniku gledališke kritike nekdo, ki sploh slovenščine ne razume. In oder je vendarle veliko razodetje jezika; baš zato ne morem tega razumeti. Čudim se molku z vaše strani; v tem oziru bi bila predvsem stvar vas kritikov, da spregovorite odločno in jasno besedo.«

»In o naši gledališki publiki, kaj menite?«

»Lahko rečemo, da imamo stalen kader gledališkega občinstva, ki ima visoko razvit umetniški čut in ki z umevanjem ter smislom spremlja razvoj našega gledališča. Tej publiki ustreči ter s posreženim repertoarnim izborom ta kader povečati, je ena med najakutnejšimi in najvažnejšimi nalogami naše gledališke politike, če se smem tako izraziti.«

(Iz razgovora z novim režiserjem H. Tomašičem.)

»V mariborske razmere se bote morali privajati, gospod režiser.«

»Deloval sem, kakor vam je gotovo znano, na mariborskem oderu že leta 1922. do 1924. in 1925. do 1927.; zato so mi mariborske razmere še v prav živem spominu. Takoj pojdem na delo.«

»Kaj pripravljate za prihodnjo sezono?«

»Najprej bomo dali »Skorpionac«; predvsem pa bom skušal spraviti na oder dela literarne vrednosti. Raznih lagodnih šlagerjev se bom izogibal, kolikor mi bo mogoče. Naloga gledališča je, da oblikuje in razvija v občinstvu smisel za pravo, neokrnjeno ter neizpačeno umetnost.«

»Zdi se mi, da je prav dobro, da ste zopet prišli v Maribor. Nečesa smo pogrešali namreč že nekaj let sem v našem dramskem repertoarju: del iz srbske in hrvaške literature. Z vašim prihodom je ta občutna vrzel v našem dramskem repertoarju odstranjena.«

»No ja; sicer pa morate biti z mariborskim repertoarjem zadovoljni. Čisto iskreno govorim, če pravim, da nimajo niti v Osijeku, Skoplju, Sarajevu ali kje drugod tako skrbno in posrečeno izbranega repertoarja kakor v Mariboru. O Ljubljani pač ne govorim, ker je tamkaj tudi ansambl precej drugačen. Nimam v mislih toliko kvalitete kakor število. Kar se pa tiče umetnosti, ji dajate v Mariboru toliko tributa kakor morda malokje. Vi ste morda preblizu mariborskemu oderu in predaleč drugim odrom; zato tega morda ne opazite tako kakor u. pr. jaz, ki sem deloval tudi drugod in ki spremljam točno razvoj naših odrov širom države.«

»Naš ansambl ste omenili; kaj pravite o njem?«

»Nekaj izrazitih gledaliških talentov šteje; sicer itak sami vidite in veste. Niti najmanj pa ne pretiravam, če trdim, da dela ta ansamblček prava čuda. In razen tega še naporna gostovanja v Celju in Ptuj. Mislim, da jih je malo, ki vado pravilno ceniti to veliko kulturno delo.«

»Dovolite še nekaj: letos imamo pri drami tri režiserje. Medsebojno razmerje in delitev njih umetniškega programa me zanima.«

»Glede poslednjega vam zaenkrat ne morem postreči; glede prvega pa naj vam zadošča okolnost, da me vežejo z obema dosedanjima dramskima režiserjema J. Kovičem in V. Skrbinškom vezi tesnega ter iskrenega prijateljstva. V tem oziru se bo pač uveljavljalo načelo: troje režiserjev, troje oseb in troje torišč opredeljenega umetniškega oderskega ustvarjanja — toda ena sama konstruktivna, harmonično povezana in k napredku mariborskega gledališča težeča sila.«

J. Maček

Ljubljana, Aleksandrova c. 12
v oblekah in površnikih
najcenejši.

Podpisani se tem potom prav iskreno zahvaljujem naši domači jugoslovanski zavarovalni banki »Slaviji« v Ljubljani, ki je mojo požarno škodo, ki sem jo utrpel dne 31. julija 1930 takoj ocenila zelo kulantno ter mi odškodninski znesek tudi takoj nakazala, dobro upoštevajoč staro prislovico »Kdor hitro pomaga, dvakrat pomaga«.

Zato je vsem našim posejnikom najtopleje priporočam.

V Ljubljani, dne 18. avgusta 1930.

Franc Pleško, Vič št. 9.

Prostovoljna prodaja zemljišč!

Berglez Alojzij, posestnik v Blatni Brezovici št. 6, proda iz proste roke pod ugodnimi pogoji svoje v katastralni občini Karlovsko predmestje tik ob Dolenjski in Peručevi cesti in poleg Dolenjskega kolodvora ležeče stavbne parcele in travnike, ki so bile last rajnega g. Antona Berglez. Stavbne parcele so z ozirom na njih lego posebno pripravne za kako večje tovarniško podjetje. — Natančnejše pogoje se poizve pri Notarju Mate Hafnerju v Ljubljani in pri lastniku.

Ali ste že poravnali naročnino?

Wiener Messe

od 7. do 13. sept. 1930 (Rotunda do 14. sept.)

POSEBNE PRIREDITVE:

Modni salon kožuhovine / Sejem za čevlje in usnje / Sejem pohištva / Reklamni sejem Razstava »Christliche Kunst«

MEDNARODNA RADIO-RAZSTAVA

Sejem železnega in patentiranega pohištva Moderna pisarniška oprema / Razstava živil in nasladil / Stavbni in sejem za zgradbe cest / Tehnične novosti in iznajdbe / Francoska, grška in indijska kolektivna razstava Poljedelska in gozdarska razstava s III. avstrijskim živalskim sejmom.

Brez vizuma! S semsko izkaznico in potnim listom prestop avstrijske meje prost / Madžarski tranzitni vizum se izda proti predložitvi sejsmske izkaznice na meji / Znatno ugodnosti glede voznih cen na jugoslovanskih, madžarskih in avstrijskih železnicah, po Donavi, na Jadranskem morju, kako tudi v zračnem prometu / Pojasnila vseh vrst kakor tudi sejsmske izkaznice (po 50 Din) se dobe pri

WIENER MESSE A. G., WIEN VII

kakor tudi za časa jesenskega sejma v Leipzigu pri informacijskem uradu v Leipzigu, Avstrijski sejsmski urad, ter pri častnih zastopstvih v

Ljubljani: Avstrijski konzulat, Dunajska c. 31 Josip Zidar, Dunajska cesta 31 Zveza za tujski promet v Sloveniji Dunajska cesta 1

Brez posebnega naznanila.

ANTON STACUL, trgovec v Ljubljani, naznanja v svojem in v imenu ostalih sorodnikov pretužno vest, da je njegov preljubljeni sin oz. brat, stric in svak, gospod

Jean Stacul

trgovec

dne 16. t. m. po nesrečnem naključju, previden s svetotajstvi, v Splitu mirno umrl.

Truplo blagopokojnega prepeljemo v Ljubljano, kjer se bo vršil pogreb v sredo, dne 20. avgusta 1930 ob 4 popoldne izpred glavnega kolodvora na pokopališče k Sv. Križu, kjer ga položimo v rodbinski grobnici k večnemu počitku.

Maša zadušnica se bo brala v četrtek 21. avgusta ob pol-8 zjutraj v farni cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani.

Prosi se tihega sožalja.

V Ljubljani, dne 18. avgusta 1930.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Slabih poti za Chevrolet

ni!

NJEGOV šestcilindrski motor je ono, kar usposablja Chevrolet za vožnje celo na najslabših cestah! Tam, kjer mora štiricilindrski voz premenjati prestavo, da s težavo zvozi, plane Chevrolet močno naprej, a še ni izrabil vseh sil — za kar gre hvala njegovemu šestcilindrnemu motorju.

Ne samo da je Chevrolet kos še tako slabim cestam — zaradi njegovih vzmeti in slabicev sunkov je vožnja v njem udobna kakor v nobenem vozu njegove cene.

CHEVROLET

Chevrolet — Pontiac — Oldsmobile — Oakland — Vauxhall — Buick — Marquette — La Salle — Cadillac — Chevrolet tovorni voz — G. M. C. tovorni voz — Fisherjeve karoserije.

PROIZVODI GENERAL MOTORS

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devet vrtic se računajo više. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službo dobe

Mesarski pomočnik
dober se takoj sprejme. Al. Breclnik, Celovška c. 93, Ljubljana.

Hlapca
sprejemam. Ponudbe pod »Kmetija pri Ljubljani št. 32« na upravo.

Učenke
za mehanično umetno vezenje in predtisk sprejme Hatak & Mikeš, Ljubljana, Dalmatinova ul. 13.

Prikrojjevalka moškega perila
samo res prvovrstna moč se takoj sprejme proti dobri plači. — Naslov pove uprava »Slov.« št. 9208.

Vajenec
poštenih staršev, ki ima res veselje do trgovine, se sprejme v trgovino z meš. blagom v Ljubljani. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 9315.

Dva mojstra
za trikotajne stroje oziroma dve dobri pletilji za jaquard stroje iščem. Plaša po sposobnosti. Ponudbe na Feodor Rokojanski, Šabac.

Učenca
za v trgovino z mešanim blagom, kateri ima res veselje do učenja z najmanj 4 razredi osnovne šole, sprejme takoj Anton Čadež, Slovenjgradec.

Šivilja
izurjena v konfekciji se sprejme v modni trgovini — A. Drogenik, Celje, Glavni trg 9.

Službe iščejo

Upokojen častnik
išče službo. Ponudbe pod »Agilena« upravi »Slov.«

Ribogojec
z večletno prakso v gojitvi krapov z najboljšimi uspehi ter melioracijo ribnika želi premeniti neodpovedano službo. Govori hrvaški, češki in nemški. Pismena vprašanja prosim na upravo lista pod: »Strokovnjak« št. 9303.

Odvetniška uradnica

dobra stenografinja in strojepiska s tri- in polletno prakso želi premeniti službeno mesto. Gre tudi kot blagajničarka ali kaj sličnega. Cenjene ponudbe na upravo »Slov.« pod »Odvetniška uradnica« št. 9312.

Stanovanja

V prijazno sobico
sprejemam na stanovanje solidno gospodično. Merosodna ulica 1/I (Zabjek).

Sobico zastoj
dobi skrbna, poštna, snažna ženska, hišnica. — Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9371.

Sobo in kuhinjo
v sredini mesta išče za november starejša mirna oseba. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9374.

Mebl. mesečno sobo
v bližini Obrtne šole išče za 1. september mirna z. a. s. dvojica brez otrok. Cenjene ponudbe naj se pošlje na naslov: Spasojević Pero, Kranj, Savsko predmestje 55.

Dijaki

Dve dijakinji
se sprejemata na stanovanje in hrano. — Naslov v oglas. oddel. »Slovenca« pod št. 9324.

Dijaka
sprejemam na hrano in stanovanje v bližini šole. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 9347.

1—2 dijaka
v popolno oskrbo sprejme učitelj na srednji šoli v Ljubljani. Parketirana soba, elektrika, kopalnica in vrt. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9375.

Zasluzek

Iščem
za vse kraje v državi zastopnike za prodajo nove patriotične slike. Prodajo je odobrilo in omogočilo pristojno ministvo. Zasluzek 3—6000 Din mesečno. Obrniti se je osebno ali pismeno na Kovačević, Beograd, Kolarčeva 3/I.

Zastopnike

za vse večje kraje sprejema Narodna štedionica i založni zavod d. d., filijala Beograd, Kralja Milana ulica 13/I. Sigurne mesečni zaslužek najmanj 4500 Din. Zaželen kapital od 1200 Din.

Denar

Kateri gospod
ali gospa bi posodil v d. v. drž. uradnika 3000 Din za dve leti? Riziko izključen, obresti dobre. — Ponudbe pod šifro: Poštena št. 9350.

Družabnika
s 100—150.000 Din iščem za izrabo moje iznajdbe z milijonskimi dobički ali posojilo z garancijo. Ponudbe pod »Čas je zlato«

Glasba

Gramofone
in plošče, tudi slovenske, prodaja in razpošilja najceneje Radoslav Dolinar, Jesenice.

Posrestva

Majhno hišico
z zemljiščem za trgovino ali gostilno, v prometnem brez konkurenčnem kraju, kupim ali vzamem v najem. — Ponudbe na ogl. oddel. »Slov.« pod šifro »Cena in opis«.

Mlin naproday

v najbolj prometnem kraju v bogati okolici z žitom. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 9270.

Gračinsko posestvo

obsegajoče nad 200 orolov, v Sloveniji, blizu železniške postaje, ceno na prodaj. — Pojasnila daje uprava »Slovenca« pod št. 8237.

Vnajem

Iščem lokal
za ključavničarsko obrt v sredini mesta, eventualno preuredim sam. Naslov pri upravi »Slovenca« pod št. 9299.

Pekarna
dobro dočeta v Mariboru se da v najem. Naslov v upravi Maribor.

Pouk

Šoferska šola
I. oblast. konc. Camernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoavto) — Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Kupimo

Krhlikovega lubja
kupim večjo količino. — Ponudbe z vzorci na: Ant. Stergar — Kamnik.

Frizel

Kupimo več vagonov bukovih friz la. in hrastovih la. — Ila. — Ponudbe upravi Slov. pod »Frize«.

Odprt voz

z prevažanje mrličev kupim. Ponudbe pod šifro »Pogrebni zavod« št. 9387 na upravo Slovenca

Vsakovrstno zlato kupuje

po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Prodamo

Lončene peči
poceni naproday. Izve se pri dr. Modic, odvetnik, Tavčarjeva 5/I.

Otroški voziček

boljši, se proda za 1700 Din. Vpraša se na Domžalski cesti (Poljska cesta) št. 19.

Obrana jabolka

za kompot in drugo domačo uporabo, in otrese na za mošt prodaja po zelo ugodni ceni »Proda« Prečna ulica 6, Ljubljana

Pubasto perje

kilogram po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. — Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čisti pub kg po 250 Din. L. Brozović, Zagreb, Ilica 82. Kemič. čistilnica perja.

Nov moder. štedilnik

s tremi ploščami, prav dobro izdelan, z medenimi okviri, uporaben za češke plošče, prodam zaradi nadštevilne oprave kuhinje. — Oglase in ponudbe sprejema: Herman Stele, Zalog, p. D. M. v P. pri Ljubljani.

Oves in koruzo

kupite najceneje pri tvrdki A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24. Veletrgovina z žitom.

Bizeljsko vino

belo in rdeče, iz lastnih vinogradov, se proda po zmerni ceni. — Bizeljsko župnišče.

Ženitbe

Iščem žensko
30 do 40 letno, z najmanj 10.000 Din gotovine in ki zna dobro gospodinjiti. Star sem 68 let in imam 75.000 Din. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9327.

Razno

Načrte in proračune
za zgradbe izvršuje Tehnični biro »Tehna«, Ljubljana, Mestni trg št. 25/I. — Zahtevajte poset inženjerja-arhitekta.

Samo 76 Din

franko stane Nikoprost, ki Vas odvadi kajenja takoj. Razpošilja: Josip Lindić, Ljubljana, Komenskega ulica 36.

Tesan les

popolnoma suh, za takojšnje uporabo pri stavbah, ima stalno v zalogi »Ilija«, družba z o. z., Dunajska cesta 46. telefon 28—20.

Slaščičarno

zelo ugodno z inventarjem in stanovanjem oddam takoj. Ponudbe na ogl. oddel. »Slovenca« pod šifro »Upeljana«.

Za stavbe

vsakovrsten suh tesan in žagan les, ladiska tla cenc oddaja Fran Suštar, Dolenska cesta. Telefon 2424

Svetov. znane originalne

WEEK-ove
časke in aparati za vkuhanje se dobe v sledečih veletrgovinah: Celje: Jos. Jagodič, Maribor: Karl Lotz in Pinter & Lenard. — Glavna založba za Jugoslavijo: FRUCTUS, Ljubljana, Krekov trg 10.

Dvokolesa

teža od 7 kg napre!

uajlažjega in najmodernejšega tipa najboljših svetovnih tovarn. Otroški vozički od najpriprostejšega modela. Izdelujejo se tudi po okusu naročnika. Sivalni stroji, motorji pneumatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižji cene. Prodaja na obroke. Ceniki franko. »TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovska c. št. 4.

Autotaksi

M. Hočevnar
Novo mesto-Kendija Telefon št. 18

Mladi Jugoslavani

se uče nemščine
kakor tudi vseh trgovskih predmetov v znani šoli Neue Höhere Handelsschule in Calw Južna Nemčija — Schwarzwald. — Lepo položeni Pension. — Dobra hrana. — Prospekte in pojasnila pošilja Direktor Zügel.

Avtomobilisti!

Šofer in samovozač

Spisal inž. Josip Stofa. — Cena vezani knjigi Din 140—
Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Motociklisti!

Zahvala

Za premnože dokaze iskrenega sočutja in sožalja povodom smrti našega nadvse ljubljene soproga, očeta itd.

Franceta Vozlja

se tem potom najtopleje zahvaljujemo. — Posebno zahvalo smo dolžni preč. duhovščini iz Kranja in Šmartna, dalje cenj. združenim pevcem, ki so pod vodstvom g. Cirila Moharja zapeli ganljive žalostinke, Sokolskemu društvu v Kranju in Strazišču, zastopnikom gostilničarske zveze iz Ljubljane ter gostilničarske zadruge iz Kranja in Ljubljane, Obrtnemu društvu iz Kranja, deputaciji prostov. gas. in rešev. društva iz Kranja, železničarjem postaje Kranj ter vsem ostalim zastopstvom in vsem onim, ki so blagopokojnika spremili na poslednji poti. — Iskrena zahvala vsem darovalcem cvetja in vencev, ter vsem, ki so ustmeno ali pismeno izrazili sožalje. Karolina Vozelj, soproga — in ostali sorodniki.

Rumeni gusarji

(Sodobna zgodba.)

»Za vso to zgodbo bo še pozneje dosti časa, Tim,« odvrne Mihael. »Mudi se mi nazaj k bratu. Zaprtega imajo v kletki —«

»V kletki!« vikne Tim.

»Da, na to čedno misel je prišel gospod Ming Vang Tang. Lovro je v trdni kletki v gusarski trdnjavi in jaz sem mu obljubil, da pridem v štiri in dvajsetih urah zopet k njemu in prinesem pilo, da prepiliva prečke. Čas pa hitro beži. Gotovo ga hudo skrbi, kaj je z menoj, prav tako pa, kaj bo z njim. Mene pa tudi skrbi, kajti ropar bo kmalu izvedel, kaj se je zgodilo v vasi, da sva mu ušla, in kdo ve, ali se ne bo maščeval nad mojim bratom? Toda čuj!«

Od reke sem je prihajal krik. Družba na Bantamovem krogu je nekaj minut kar molčala.

»Skoraj gotovo je to kak oddelek, ki vas lovi,« je rekel Čeng.

Tim je pobral uplenjeno puško, tiho odhitel na breg in stal ob jetnikih, dokler niso glasovi zamrli.

»Gotovo ne bodo lovili vso noč,« je rekel Mihael znova. »Saj ne morejo pričakovati, da bi nas našli v temi. Zdaj pa moram tako ali tako iti zopet v trdnjavo, kakor sem Lovru obljubil. Gospod Lo je seveda gotovo jako truden, pa vendar sem prepričan, da mi bo zopet kazal pot.«

Kmet je pokimal in bil takoj pripravljen.

»Ne smeja pa biti toliko predrzna, da bi šla po isti poti kakor sinoči, namreč mimo pagode. Dasi menim, da nas roparji ponoči ne bodo iskali daleč po polju, vendar bodo gotovo stražili okoli pagode. Kod bi torej mogla prodirati, gospod Lo?«

»Kaj ko bi s plimo veslala po reki gor?« pravi kmet. »Reka pelje do jezera. Res je pot dolga in polna ovinkov, a bila bi najvarnejša pot.«

»Tudi gospod Hi Fo je prišel semkaj v sampanu, ki je, mislim, še vedno skrit v ločju,« pravi Čeng.

»Sampan bo vzbujal manj pozornosti, če ga kdo ugleda, kot pa Bantomova dinga.«

»To je dobra misel. Vprašanje je zdaj le še, kdo naj gre z menoj? Gospod Lo bo kazal pot. Rad bi vzel seboj Eh Sanga; mož je iznajdljiv in —«

»Naj grem jaz!« pravi Čeng. »Doselej sem vam še jako malo pomagal in rad bi tudi nekaj zalegel.«

»Jako ste ljubeznivi! Tim bo pa jetnike tudi dobro stražil, kaj ne?«

»Oprostite, gospod, ampak jaz mislim, da bom več zalegel, ako bom mogel tem roparjem kako gorko prisiliti, kakor pa da tukaj igram nekakšnega policaja.«

»Mislim, da bo bolje, ako ostanete tu in pazite zlasti na Budžaka. Je presneto kočljiv gost!«

»Tudi prav, gospod. Povelje je povelje.«

»Potem pa prosim gospoda Hi Foja, da pripelje svoj sampan, da takoj odrinemo.«

Sampan je bil skrit v ločju kake četrt milje doli ob reki. Hi Fo ga je našel brez posebnih težav in ga kmalu pritisknil ob lanšin bok.

Bilo je temno. Mesec še ni vzel. Vse naokoli je bilo tiho. Mihael se je s svojimi tremi tovariši usedel v sampan in odrinili so na šest milj dolgo pot po reki navzgor.

35. Udril iz kletke.

Plima jih je gnala prav krepko. V skoraj popolni temi je hitel sampan dalje in dalje, prevozil vse številne ovinke reke, zanesljiva roka Lo Fingova pa ga je varovala narednih voglov. Vsi so molčali in pazili in tako je mali brod s svojim neslišnim prodiranjem zmotil komaj kakšno vodno ptico.

Jezero je bilo ob ustju in še nekaj časa ob bregu obrobjeno z bičjem. Lo Fing je veslal tik ob tem robu, pa jako počasi in oprezno, da ni bilo slišati pljuskanja. Tako so privzili do skupine skal, odkoder je bil Mihael spaval do vznjožja pečine. Tu pa so se v senci skal nekoliko ustavili, napeto zrl skozi temo proti mrki trdnjavi in poslušali, kako se kaj sovražnik

oglašja. Pa prihajali so jim na ušesa le medli mrmrajoči glasovi, a zdelo se je, da je med zidovi manj živahno nego preteklo noč.

Mihaelov načrt je bil, da bi on in Lo Fing splezala v trdnjavo, izročila Lovru eno pilo obenem z malim železnim drogom in posodico maže, ki so jo prinesli z lanše, potem pa bi Lovra krila pri umiku, kakor hitro bi prepilil prečko svoje kletke ali pa jo vsaj toliko zapilil, da bi jo eden ali drugi mogel skriviti ali odlomiti. Dva bosta pa tačas ostala pri sampanu in jih pobrala, ko bodo priplezali doli po pečini.

Ko pa so počivali pod skalami, je Mihael zagledal radijska drogovca, ki sta se kot dve črni črti risali na temnomodrem nebem ozadju in tu mu je šinila v glavo neka druga misel. Nekaj redkih besedi je pospeševal svojim tovarišem, jim povedal svoje mnenje in vsi so mu molče pritrdili.

Lo Fing je prav tako oprezno kot doslej poganjal sampan od skal do vznjožja pečine. Tu pa je stopil Mihael s Čengom in Eh Sangom na suho, dočim so kmeta pustili v čolnu. Ker je okolico dobro poznal in so ga tudi za svoj povratek potrebovali, jim bo največ zalegel, ako zdaj s svojimi močmi varčuje.

Plezanje je bilo preteklo noč naporno in opasno, ker je bil Mihael sam, zdaj pa je bil s Čengom in Eh Sangom. Vendar pa je bilo nujno, da so ravnali počasi; vsi so namreč vedeli, da bi vsak tuda najhlahejši šum lahko postal usoden ter vse pokvaril. zato so stopnjo za stopnjo preizkušali, ko so plezali po pečini navzgor. Poševni podzidek, ki je prejšnjo noč Mihaela toliko časa zadrževal, jih zdaj sploh ni oviral. Ker ga je namreč od zadel, piral in porival Čeng, se mu ni bilo treba bati, da bi zdrsnil nazaj; ko pa je stopil na vznjožje zidu, je pa lahko on podal roko Čengu, ta pa zopet Eh Sangu.

Zopet se mu ni bilo treba izpostavljanj negotovnosti, da bi zid preplezal in se tako pokazal na slemenu. Poiskal je namreč odprtino, ki jo je izsledil že preteklo noč. Tod so se sp plazili skozi in že stali na ploščadi. Tu so se za trenutek prihulili k zidu, da so se oddahnili in si položaj ogledali.